

УИЛЯМ ШЕКСПИР ОТЕЛО

Част 2 от „Великите трагедии“

Превод от английски: Валери Петров, 1973

chitanka.info

ОТЕЛО^[0]

ДЕЙСТВАЩИ ЛИЦА

ОТЕЛО — мавър; военачалник на венецианска служба
БРАБАНЦИО — венециански сенатор; баща на Дездемона
КАСИО — лейтенант на Отело
ЯГО — адютант на Отело; злодей
РОДРИГО — венециански благородник
ДОЖЪТ на Венеция
МОНТАНО — управител на остров Кипър
ЛОДОВИКО — роднина на Брабанцио
ГРАЦИАНО — брат на Брабанцио
ШУТ на Дездемона
ДЕЗДЕМОНА — съпруга на Отело
ЕМИЛИЯ — съпруга на Яго
БИАНКА — лека жена

Сенатори, венециански граждани, кипърски благородници, моряци, вестители, свирачи, офицери, войници, свита.

Място на действието: Венеция и Кипър.

---

[0] Оригиналното название на драмата е „The Tragedy of Othello, The Moor of Venice“ — „Трагедия за Отело, венецианския мавър“. ↑

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Улица във Венеция.

Влизат Родриго и Яго.

РОДРИГО

Какво говориш! Не! Не беше честно!
Ти, Яго, който бъркаше във мойта
кесия като в своя, си го знаел!

ЯГО

По дяволите, вий дори не щете
да ме изслушате! Презрян да бъда,
ако сънувал съм такова нещо!

РОДРИГО

И ми разправяше, че уж го мразиш!

ЯГО

Заплюйте ме, ако не е така!
Пред него трима градски първенци
свалиха шапки, за да ме направи
свой лейтенант — и аз за този пост
достоеен съм, кълна се във честта си!
Знам колко струвам! — А пък той им дръпнал
една цветиста реч с надути фрази
и чуващ само своя собствен глас,
отрязал ги: „Зает е — казал — постът!“
И от кого? От оня флорентинец
Микеле Касио! Едно женкарче,
барут непомирисало, което
от бой разбира, колкото разбират
и старите моми, освен ако
е бой на книга, както отдалеч

воюват и сенаторите. Просто
дърдорене без практика — това е
военният му стаж. Но него взима!
А мен, когото той е виждал в бой
на Родос, Кипър и в кои ли не
земи езически и християнски,
ме принуждава да отстъпвам своя
попътен вятър на това сметало,
на тоз тефтер с „да дава“ и „да взема“ —
заместник, лейтенант ще бъде той,
а аз ще бъда адютант, слуга
на негово арапство!

РОДРИГО

По-добре
палач да бе му станал!

ЯГО

Няма изход!
Днес чинове се получават само
с роднинства и протекции, а не
според заслугите, като преди,
когато младши идеше след старши.
Сега съдете сам: дали бих могъл
да имам основания за обич
към мавъра?

РОДРИГО

Но всетаки му служиш!

ЯГО

Не бойте се! Не служа нему аз,
а с него служа си за свои цели.
Не могат господари да са всички,
но и не могат всички господари
да имат все служители без корист.
На този свят се срещат, вярно, доста

нископоклонни и усърдни роби,
които, влюбени във дълг и служба,
отдават със магарешко покорство
години, сили за една кърма,
додето остаряят и накрая
им духнат под опашките. Камшик
за всички тези „предани слуги“!
Но има и служители, които,
облечени в старателност и вяръност,
обслужват господаря си, но всъщност
си имат винаги едно на ум
за себе си, и щом се подплатят —
на добър час! Това са хора с пипе
и моя милост е от тях, защото,
бъди уверен, както си уверен,
че си Родриго — ако бях Отело,
не бих желал да се сменя със Яго!
Аз следвам своя цел, като го следвам —
Бог вижда: не от обич аз го правя,
а само правя се, че е от обич,
но гледам себе си. Ако започна
да разгласявам с туй, което върша,
онуй, което мисля, току-виж,
понесъл съм сърцето си на длан,
да го кълват и чавките! Не, драги,
не съм аз тоз, когото знаят всички.

РОДРИГО

Дебелобърнестият ще намаже,
ако успее!

ЯГО

Викайте баща й,
насъскайте по мавъра рода й,
гонете го, тровете радостта му,
хулете го по улиците — нека,
макар и да се нежи в райски климат,

мухите да го хапят на рояци
и хиляди причини за досада
да му прекъсват всеки сладък миг,
когато най не чака!

РОДРИГО

Ето туй е
домът на нейния баща. Ще викна!

ЯГО

Викнете — не, а изревете! Хайде,
крещете в ужас, както се крещи,
когато посред нощ от немарливост
пожар избухне в многолюден град!

РОДРИГО

Синьор Брабанцио! Синьоре! Хей!

ЯГО

Хей, ставайте, Брабанцио! Крадци!
Пазете къщата си, дъщеря си,
сандъците си! Хей! Крадци! Крадци!

На един прозорец се появява Брабанцио.

БРАБАНЦИО

Каква е тази врява пред дома ми?
Кои сте вий?

РОДРИГО

Синьоре, проверете,
домашните ви вкъщи ли са всички?

ЯГО

Вратите си добре ли сте залостил?

БРАБАНЦИО

Какво ви влиза в работа?

ЯГО

Какво ли?

Това, че сте ограбен, дявол взел го!
Сърцето ви обрано е до шушка,
душата ви — опразнена! Позор!
Сега, сегинка, в този миг, един
дърт черен коч от африкански сой
покрива беличката ви овчица!
Обличайте си робата! Будете
със вик, с набат захъркалия град,
че инак този дявол след минутка
ще ви направи дядо! Бързо! Бързо!

БРАБАНЦИО

Вий луди ли сте! Кой говори там?

РОДРИГО

Не ми ли помните гласа, синьор?

БРАБАНЦИО

Не помня нищо! Кой сте вий?

РОДРИГО

Родриго.

БРАБАНЦИО

И двойно по-неканен си тогава!
Аз строго забраних ти да се мяркаш
пред този вход, в очите заявих ти,
че мойта дъщеря не е за теб,
а ето те, напълнил се до гърло
със гозби и възбуждащи напитки,
от зло упорство идеш да смущаваш
покоя ми!...

РОДРИГО

Синьор! Синьор!

БРАБАНЦИО

... Но вярвай, щом ти казвам,
че моите сан и нрав ще ти изкарат
таз дързост през носа!

РОДРИГО

Синьоре, чуйте!

БРАБАНЦИО

Ще дрънка за грабеж! Това е тука
Венеция и туй е моят дом,
не плевня сред полето!

БРАБАНЦИО

Ваша милост,
със честни помисли дошъл съм тук!

ЯГО

Ей Богу, синьоре, вие сте от тези, дето ще откажат да служат
Господу, ако им го поиска дяволът! Дойдохме да ви сторим добро, а
вие, понеже ни взимате за улични негодници, ще оставите един
арабски жребец да оплоди дъщеря ви и да ви подари сума ти цвилещи
кончета-внучета и цял табун кобили-роднини и атове-сватове!

БРАБАНЦИО

Ти кой си бе, негоднико разпуснат?

ЯГО

Аз, уважаеми, съм този, който иде да ви съобщи, че в този
момент вашата дъщеря и арапът правят онова, двугърбото животно!

БРАБАНЦИО

Ти, ти си негодяй!

ЯГО

А вий — сенатор!

БРАБАНЦИО

Родриго, ти ще ми платиш за туй!
Аз теб те зная!

РОДРИГО

Ще платя, синьор,
но първо обяснете ми дали
със вашето съгласие премъдро —
а май така е! — дивната ви щерка
в най-мрачната средина на нощта
пътува под опасната закрила
на някакъв нает гондолиер
към грубите прегръдки на един
разюздан мавър? Ако туй е тъй
и вам е то угодно, то тогава
ний двамата виновни сме пред вас
за глупава намеса в чуждо дело;
но ако всичко туй за вас е ново,
законът за обноските ми казва,
че вий несправедливо ни крещите.
Повярвайте, не съм дотам нахален,
че да си правя с вашата особа
тъй глупави забави. Дъщеря ви —
повтарям пак: ако не сте й дал
съгласието си — е нарушила
нравствеността, дарявайки със своите
богатства, разум, хубост, женска вярност
един безроден скитник — чужденец,
днес тука — утре там. Търсете сам!
Ако е вкъщи ви, тогаз по мене
държавните закони отвържете,
задето съм ви мамил!

БРАБАНЦИО

Свещ! Огниво!
Будете бърже цялата ми челяд!
Това напомня много моя сън
и страх ме е, че ще излезе вярно!
По-бързо! Свещи!

Изчезва от прозореца.

ЯГО

Сбогом! Мен ме няма!
Не ми изнася да ме призоват
свидетел срещу мавъра; а — зная —
остана ли, това ще ми се случи.
Сенатът ще го смъмри, но едва ли
ще се изсили да го уволни,
защото той бе спуснат във водата
на почващата се война за Кипър
със толкова похвали, че едва ли
републиката ще намери друг
с вместимост като неговата. Тъй че,
макар и да го мразя, се налага
да вдигам пред началството си флага
на дружбата, флаг само — нищо друго.
И тъй, води потерята направо
в странноприемницата „При стрелеца“.
Ще бъда с него там. Доскоро, значи!

Излиза.

Влиза Брабанцио по домашна роба, следван от слуги с факли.

БРАБАНЦИО

Бедата се оказа чиста правда!
Избягала е! О, от днес животът
ми обещава само срам и горест!
Родриго, казвай: де си я видял?...

Нещастница! И с мавъра? Това е
наградата да имаш дъщеря!...
А как позна я? Тъй да ме измами!
Невероятно! И какво ти каза?
Будете всички! Дайте светлина!...
Дали са се венчали, а? Как мислиш?

РОДРИГО

Навярно да.

БРАБАНЦИО

О, Боже мой! И как
се е измъкнала? Да предаде
кръвта си! О, бащи, недейте съди
за мислите на своите дъщери
по туй, което виждате, че вършат!
На този свят познати са магии,
които могат да опорочат
най-скромната невинност! Вий навярно
сте чели за тези работи, Родриго?

РОДРИГО

Да, чел съм неведнъж за тях, синьоре.

БРАБАНЦИО

Да бях я дал на вас!... Будете брат ми!
Пръснете се във всичките посоки!
Родриго, вий не знаете ли где са?

РОДРИГО

Синьоре, може би ще ги открия,
ако ме следвате с добра охрана.

БРАБАНЦИО

Тогаз водете ни! Тук всеки дом
пред мене длъжен е да се отвори!...
Въоръжавайте се!... И ще снемем

от постовете неколцина стражи.
Добри Родриго, вярвайте, ще зная
да наградя услуга като тая!

Излизат.

ВТОРА СЦЕНА

Друга улица.

Влизат Отело, Яго и слуги с факли.

ЯГО

Макар да съм проливал в битки кръв,
но съвестта ми се съпротивлява
срещу убийството във мирно време.
Таз моя липса на коварство често
ми е попречвала. Сто пъти с ножа
ми идеше да го подпра в ребрата!

ОТЕЛО

И по-добре е тъй.

ЯГО

Да бяхте чули
брътвежа му! С такива подли хули
петнеше името ви, че при мойта
не чак дотам безкрайна търпеливост
едва сдържах се! Но кажете, моля,
по всички правила ли се венчахте,
защото, имайте предвид — баща й
се ползва с обща обич и в Сената
гласът му има тежест не по-малка
от тоз на дожа^[1]. Той ще стори много,
за да разтрогне брака ви или
поне да ви измъчва, докъдето
законността, под неговия натиск,
му отдаде въже.

ОТЕЛО

Не се боя.

Услугите, които съм направил
на Синьорйята^[2], ще надговорят
оплакването му. Освен това,
макар до днес да съм го пазил в тайна,
узная ли, че тука да се хвалиш,
се счита за достойно, ще разкрия,
че съм от царски род и имам право
да разговарям, без да свалям шапка,
с богатството, което съм постигнал.
Защото, можеш да ми вярваш, Яго:
ако не бях обикнал Дездемона,
за всичките богатства на морето
не бих стеснил във граници и рамки
свободния си начин на живот!...
Но я, виж там! Какви са тези факли?

ЯГО

Баща й, вдигнал своите на крак.
Добре е да си влезете все пак.

ОТЕЛО

Не, нека ме намерят! Мойте титли,
достойнства и душа неопетнена
правдиво ще свидетелстват за мен.
Е, те ли са?

ЯГО

Кълна се в Янус^[3], не!

Влиза Касио, следван от военни с факли.

ОТЕЛО

Заместникът ми Касио със група
служители на дожа? Добър вечер,
добри приятели! Какво ви носи?

КАСИО

Мой генерале, дожът ви приветства
и моли ваша милост незабавно,
веднага да отидете при него!

ОТЕЛО

Да се досещате защо му трябвавам?

КАСИО

Отгатвам, че е свързано със Кипър.
Горещо става. Тази нощ от флота
пристигаха вестител след вестител.
Мнозина от сенаторите вече
са във двореца. Дожът чака вас.
Като не се okazaхте във къщи,
той прати три патрула из града
да ви издирят под дърво и камък.

ОТЕЛО

Добре че ме открихте. Влизам само
да се обадя в този дом и ида.

Излиза.

КАСИО

Кажете, адютанте, какво дири
началникът ни тук?

ЯГО

Хе, тази нощ
той взе на абордаж една галера^[4]
от сухоземните, със тежка плячка.
Признаят ли му я, блазя на него!

КАСИО

Не ви разбрах. Какво е сторил той?

ЯГО

Оженил се е.

КАСИО

И коя е взел?

ЯГО

Една...

Влиза Отело.

Вървим ли, генерале?

ОТЕЛО

Ида!

КАСИО

А ето го и втория патрул,
изпратен да ви търси!

Влизат Брабанцио, Родриго и стражи с факли.

ЯГО

Не, това са
Брабанцио и неговите хора!
Внимавайте! Не идват за добро!

ОТЕЛО

Хей, стойте!

РОДРИГО

Туй е мавърът, синьоре!

БРАБАНЦИО

Разбойник! Дръжте го!

Изваждат шпаги.

ЯГО

Вий тук, Родриго?
Стоманата вадете! Аз съм ваш!

ОТЕЛО

Блестящите си шпаги приберете,
че може да ръждясат от росата!...
Добри синьоре, с възрастта си вие
ще заповядвате далеч по-лесно,
отколкото с оръжие!

БРАБАНЦИО

Крадец!
Разбойник мръсен! Казвай: де си скрил
нещастното ми чедо? Нечестивец,
ти омагьосал си го! Аз ще викна
тук всеки здравомислещ — нека каже
дали, ако не е била подвластна
на гнусни чарове, една девойка
красива, скромна и дотам далечна
от мисълта за брак, че да откаже
на толкоз знатни, хубави момци
от нашата народност, би могла,
нехайна към позора си, да хукне
от своя дом към саждената гръд
на чудо като теб, което вдъхва
не страст, а страх! Светът да ме осъди,
ако не е за всички очевидно,
че ти си я оплел във чародейства
и си покварил крехката ѝ младост
с растения и прахове, които
разтапят волята! Но по това
съдът ще се изкаже; и затуй
аз арестувам те и обвинявам
във развратителство чрез тъмни сили
и упражняване на зли изкуства,

преследвани от нашите закони!
Задръжте го! Ако се противи,
да бъде обуздан на негов риск!

ОТЕЛО

Ръцете долу, вие, мои хора,
и вий, нападащите! Ако имах
във ролята си битка, бих започнал
и без подсказване! Къде ще трябва
да се представя, за да отговоря
на обвинението ви, синьор?

БРАБАНЦИО

В затвора първо! Там ще поседиш,
додето те извикат на редовно
съдебно заседание!

ОТЕЛО

Съгласен.

Но туй едва ли ще зарадва дожа,
чиито пратеници — ей ги тук —
нарочно са дошли да ме извикат
по спешност във двореца.

ОФИЦЕР

Ваша чест,
това е вярно. Дожът сбра Съвета.
И вас ви дирят също.

БРАБАНЦИО

Дожът сбрал
Съвета посред нощ? Добре тогава,
водете го в двореца! Таз обида,
нанесена на мен, не е шега
и моите събрата, пък и дожът,
ще я почувстват като лично своя,
защото в тез неща е нужна строгост.

Показваме ли мекост на ръката,
диваци утре ще държат Сената!

Излизат.

---

[1] *Дожд* — държавен глава във Венецианската република. ↑

[2] *Синьория* — в случая равносилно на Сената — висшия орган на Венецианската република; съвет, председателстван от дожда. ↑

[3] *Янус* (мит.) — римски бог на входовете и изходите, изобразяван с две лица. Характерно е, че двуличният Яго се кълне в него. ↑

[4] *Галера* — старинен кораб, движещ се с гребла и платна. ↑

ТРЕТА СЦЕНА

Зала на Съвета.

Около маса, осветена от свещи, са насядали Дожът, сенатори, чиновници и военни, обслужвани от служители.

ДОЖЪТ

Противоречията в тези вести
пораждат недоверие към тях.

ПЪРВИ СЕНАТОР

Да, броят на галерите не схожда.
Във моето писмо са сто и седем.

ДОЖЪТ

А в мойто — сто и трийсет.

ВТОРИ СЕНАТОР

В мойто — двеста.

Но въпреки тез разлики във броя —
естествени, когато се докладва
със приблизителност — говори всичко
за турски флот със курс към остров Кипър.

ДОЖЪТ

Това изглежда сигурно, уви,
и несъвпадането на числата
не само че не ме успокоява,
но повече ме кара да се плаша
от главното.

МОРЯК (отвън)

Охо! Ехей! Охо!

ЧИНОВНИК

Вестител от галерите!

ДОЖЪТ

Разказвай!

Какви са новините?

МОРЯКЪТ

Ескадрата на турците взе курс
към Родос. Синьор Анджелио ме прати
да известя Сената за това.

ДОЖЪТ

Какво ще кажете за тоз обрат?

ПЪРВИ СЕНАТОР

От всяка гледна точка той изглежда
необясним. Аз мисля, че е само
маневра за заблуда. Щом си спомним
огромното значение на Кипър
за турците и си дадем отчет,
че той не само е далеч по-важен
за тях от Родос, но и би могъл
сравнително без мъка да се вземе,
защото е природно по-достъпен
и няма крепостите, със които
се отбранява Родос, щом си спомним —
повтарям — това всичко, ще заключим,
че турчинът не може да е толкоз
неопитен, та да остави туй,
което му е първо, за последно
и да пропусне питомната плячка,
за да преследва дивата опасност.

ДОЖЪТ

Да, явно той не се стреми към Родос.

ЧИНОВНИК

Нов пратеник!

Влиза Пратеник.

ПРАТЕНИКЪТ

Почтени господа,
османската ескадра, взела курс
към остров Родос, се съедини
със друг, запасен флот.

ПЪРВИ СЕНАТОР

Така си мислех!
А колко единици има в него?

ПРАТЕНИКЪТ

Към тридесет. Ескадрата описа
широк завой и се отправя с явна
посока: Кипър. Вашият покорен
слуга, синьор Монтано, ви приветства
и моли за доверие.

ДОЖЪТ

Така.
Сега е всичко ясно. Значи, Кипър.
А Марко Лучио не е в града ни.

ПЪРВИ СЕНАТОР

Да, той е във Флоренция за жалост.

ДОЖЪТ

Пишете му веднага!

ПЪРВИ СЕНАТОР

Ето, идат
Брабанцио и доблестният мавър!

Влизат Брабанцио, Отело, Яго и Родриго, придружени от военни.

ДОЖЪТ

Безтрепетни Отело, стана нужда
да ви изпратим незабавно в бой
срещу всеобщия ни враг — султана.

Към Брабанцио.

Не ви видях, синьор. Добре дошли!
Съвет и помощ чакаме от вас!

БРАБАНЦИО

А аз — от вас. Простете, ваша светлост,
не санът ми и не вестта, която
обсъждате, ме вдигна от легло.
Обществените грижи са безсилни
да ме обхванат, тъй като във мене
като потоп бушува лична болка,
която всичко дави и поглъща,
оставайки си все една и съща!

ДОЖЪТ

Какво ви има?

БРАБАНЦИО

Дъщеря ми! О!
О! Дъщеря ми!

ВСИЧКИ

Мъртва?

БРАБАНЦИО

Да, за мен.
Откраднаха ми я! От моя дом!

Оплетоха ми я и развратиха
чрез билки и треви, с които разни
измамници търгуват! Да, защото
не може същество с очи и разум
в такава степен да се заблуди
без чародейства!

ДОЖЪТ

Който и да бъде
злосторникът, лишил със долни средства
нещастната ви дъщеря от разум
и вас — от нея, той ще отговаря
пред кървавата книга на закона
и вий самият ще му изберете
най-черните ѝ букви, та дори
да бъде той и роден син на дожа!

БРАБАНЦИО

Благодаря ви, ваша светлост! Ей го!
Злосторникът стои пред вас. Той точно!
Тоз мавър, който — виждам — призован е
по важно дело тука!

ВСИЧКИ

Как? Какво?

ДОЖЪТ (*към Отело*)

Какво ще отговорите на туй?

БРАБАНЦИО

Ще потвърди! Какво могъл би друго?

ОТЕЛО

Всевластни, уважаеми синьори,
сенатори и господари мои,
че взел съм дъщерята на тоз ваш
почтен събрат — е вярно. И е вярно,

че се венчах за нея. Но в това
се заключава целият обхват
на моята простъпка. Друго няма.
В речта си аз съм грапав, нямам опит
във мирновременното сладкодумство,
защото, откогато тез ръце
натрупаха седемгодишна сила
до днес — като изключим деветте
последни месеца, — аз помня само
труда нелек на бранните полета
и малко знам от този свят, извън
което е за битки и за схватки,
така че мойто дело ще спечели
не много от защитното ми слово.
Но, с ваше разрешение, ще кажа
по простому, без всякакви украси,
за своята любов и за това —
защото в туй съм обвинен, — с какви
магии, заклинания, упойки
спечелих неговата дъщеря...

БРАБАНЦИО

Една девойка тиха и смирена,
която руменееше от свян
на всяка стъпка! Срещу своята младост,
характер, възпитание, народност
да пламне тя към нещо, от което
не е могла да не изпитва ужас?
Не, само хилав и несъвършен
човешки ум могъл би да допусне,
че може съвършенството да тръгне
така срещу природния закон!
Лукави дяволщини тук са нужни
и аз твърдя, че с пъкдени отвари,
с магьосани напитки той е действал
върху детето ми!

ДОЖЪТ

И всетаки
твърдението нищо не доказва,
щом няма улики да го подкрепят,
по-сигурни от общите догадки,
които чухме досега от вас.

ПЪРВИ СЕНАТОР

Е, казвайте, Отело! Със какво
пленихте дъщеря му? С низки средства
или с беседа между две души,
тъй както редно е?

ОТЕЛО

Покорно моля,
пратете в „При стрелата“ да извикат
съпругата ми тука — тя сама
за мене да разкаже пред баща си.
Ако от думите ѝ вий решите,
че съм виновен, нека бъда снет,
разжалван и осъден да умра
в позор и срам!

ДОЖЪТ

Да дойде Дездемона!

ОТЕЛО

Ти, адютанте, знаеш де е тя.
Води ги!

Яго излиза, следван от неколцина служители.

А додето тя пристигне,
тъй честно, както Богу изповядвам
греховните дела на своята кръв,
пред строгия ви слух ще обясня
как нейната любов спечелих аз,
а тя пък — мойта.

ДОЖЪТ

Слушаме, Отело.

ОТЕЛО

Баща ѝ ме обичаше и често
ме канеше във къщи си и все
ме питаше за моя жизнен път —
година по година — и за всички
сражения, превратности, обсади,
които преживял бях. Аз прелиствах
живота си от своите детски дни
до този час, във който той ме беше
помолил да разказвам. И разказвах
за гибелни беди и патила,
за страшни случки по море и суша,
за боеве на косъм от смъртта,
за как веднъж заловен бях във плен,
продаден в робство и след туй спасен
и за промеждията ми назад
през пущинаци, пещери огромни,
бездънни проломи и планини,
докосващи с главите си небето;
за всичко туй разказвах аз, и още
за людоедите антропофаги^[5],
които се изяждат помежду си,
и за човеците с глави, които
растат им под плещите. Всичко туй
обичаше да слуша Дездемона
и щом във друга стая къщни грижи
зовяха я, тя свършваше ги бърже
и връщаше се, жадно да дослуша
словата ми. Като видях това,
намерих сгода, смогнах да получа
молба от нея пак да ѝ разкажа
скиталчествата си от край до край —
била ги слушала на части само,

а щяло ѝ се да узнае всичко
последователно. И аз приех
и неведнъж при разказа за някой
нешастен час от младостта ми смогвах
да ѝ изтръгна сълзи от очите;
а щом завърших, тя ме надари
със хиляди въздишки и закле се,
че туй било тъй странно, ах, как странно,
и колко тъжно, Боже, толкоз тъжно,
че би желала да не го е чула
и че желала би да бъде мъж,
за да е горда със подобна участ,
и тъй благодарейки ми, прибави,
че ако някой мой познат би искал
да я плени, то аз ще трябва само
да го науча как да ѝ разказва
живота ми! Тогаз ѝ заговорих.
И тъй обикнахме се ние двама,
тя — мен за туй, че мъки срещал бях;
аз — нея, че пожали ме за тях.
Това са моите билки и вълшебства.
Но ето я и нея. Тя да каже!

Влизат Дездемона, Яго и служители.

ДОЖЪТ

Добри Брабанцио, подобен разказ
би запленил и мойто чедо. Вижете
бедата от добрата ѝ страна!
Човек със счупен меч е по-добре,
отколкото без никакъв.

БРАБАНЦИО

Аз моля
да чуете и нея. Ако тя е
участвала в играта, гръм да падне

отгоре ми, подиря ли вина
от мавъра!... Ела насам, любезна!
Кажи, как чувстваш, на кого от туй
достопочтено общество най-много
дължиш покорство?

ДЕЗДЕМОНА

Благородни татко,
дълга си чувствам странно раздвоен.
Живот и възпитание от вас
получила съм и за тях дължа ви
покорството, което ми подсказват
и възпитанието, и животът.
Над моя дълг вий властвате, понеже
сте мой баща. Но тук е моят мъж
и почитта, която мойта майка
ви е показала, когато вас
поставила е пред баща си, аз
дължа като съпруга към съпруг
на мавъра, пред вас застанал тук!

БРАБАНЦИО

Да те закриля Господ!... Ваша светлост,
да минем към държавните дела!
Да бях приел подхвърлениче, щеше
да бъде по-добре... Ела тук, мавре!
От все сърце ти давам туй, което,
ако не ти принадлежеше вече,
до смърт от все сърце ти бих отказвал.
А покрай тебе, бисер мой, се радвам,
че нямам други дъщери, защото
след твое то бягство щях да ги държа
в железни клетки!... Свърших, ваша светлост.

ДОЖЪТ

Две-три пословици ще ви припомня —
дано за тези двама бъдат стълба

към вашето изстинало сърце:
„Преди бедата мъчи се човека —
когато тя се струпа, по е лека“...
„Щом старото нещастие те трови,
нещастия ти сякаш имаш нови“...
„За този, който да понася знае,
най-тежкото страдание шега е“...
„Грабителите пред смеха са слаби,
без смисъл който плаче, сам се граби.“

БРАБАНЦИО

Тогава дайте Кипър на исляма —
една усмивчица и — нищо няма!
Човек, когато му върви в живота,
пословиците слуша със охота,
но щом в беда е, иде му до гуша
отгоре и пословици да слуша.
За вас те захар са, за мене — жлъчка,
ала, и тъй и тъй, са празна глъчка —
между медиците не е прието
със ушни капки да церят сърцето!

Ваша светлост, смирено ви моля да минем към държавните
въпроси!

ДОЖЪТ

Турчинът с огромни сили се насочва към Кипър. Вие, Отело, по-добре от всеки друг познавате укрепленията на острова и макар да имаме там управител с всепризнати способности, общественото мнение, което стои над всички нас, гласува вам като на по-сигурен защитник своето доверие. Налага се, значи, да помрачите блясъка на пряското си щастие с това бурно и сурово дело.

ОТЕЛО

Почтени господа, деспотът Навик
превърнал е за мене не от вчера
желязната постеля на войната
във пухено легло; сред изпитните

намирам аз природната си бодрост
и съм готов да възглавя веднага
войната срещу турския ни враг.
С поклон пред вашата върховна власт
ще моля само туй: да наредите
на моята съпруга да не липсват
удобства, жилище, прислуга, средства,
достойни за високия ѝ род.

ДОЖЪТ

Тя може да живее при баща си.

БРАБАНЦИО

Не бих желал.

ОТЕЛО

И аз не бих го искал.

ДЕЗДЕМОНА

И аз не ща да дразня своя татко
с присъствието си. О, ваша светлост,
склонете слух към скромната ми просба
и нека мойта искреност намери
защита в отговора ви!

ДОЖЪТ

Добре!

Да чуем: какво искаш, Дездемона?

ДЕЗДЕМОНА

Че любя мавъра и че желая
да бъда негова — за туй тръби
предръзкият ми бунт срещу съдбата;
той покори сърцето ми изцяло
и то се сля със неговата същност.
Лицето на Отело аз видях
в душата му и цялата се слях

със неговата бойна чест и доблест;
и затова, почтени господа,
ако заmine той на кървав бой,
пък аз остана тук — мушица мирна —
да го очаквам, всичко, със което
ме е привързал, ще ми е отнето
и тежка ще ми бъде самотата
без моя мъж. Пуснете ме със него!

ОТЕЛО

Склонете към молбата й, синьори!
Кълна се в небесата, че го искам
не своето небце за да усладдам
и не от похот — страстите младежки
утихнали са в мен, — а за да бъда
към нежния й дух великодушен.
Недейте се страхува, че дълга си
могъл бих да забравя, затова, че
ще бъде моята жена със мене.
Ако прищевките на Купидон^[6]
замрежат със мъглица сладострастна
ума и сетивата ми и с туй
на делото ми нанесат вреда,
готвачките за делва да използват
блестящия ми шлем и неизбройни
една от друга по-ужасни гаври
да атакуват бойната ми чест!

ДОЖЪТ

Дали да тръгне с вас, или остане,
вий двамата решавайте! Но Кипър
крещи за спешност, на която ние
сме длъжни да отвърнем с бързина!

ПЪРВИ СЕНАТОР

Ще трябва тази нощ да сте на път!

ОТЕЛО

Ще го направя от сърце, синьори!

ДОЖЪТ

Ний утре в девет пак ще се сберем.
Отело, оставете ни един
доверен офицер, за да ви пратим
по него пълномощното и всички
полагащи се знаци на властта.

ОТЕЛО

Ще ви оставя своя адютант,
човек напълно честен, ваша светлост.
Жена ми той ще придружи и вие
по него ще ми пратите, каквото
намерите за нужно.

ДОЖЪТ

Тъй да бъде!
На всички лека нощ!

Към Брабанцио.

А вам утеха:
щом „светла доблест“ казва се навред,
съвсем е светъл черният ви зет!

ПЪРВИ СЕНАТОР

На добър път! Желая ви успех!
Бъдете мил с жена си, храбри мавре!

БРАБАНЦИО

Но стегнато, арапино, я дръж:
баща излъга — ще излъже мъж!

Дожът, сенаторите и чиновниците излизат.

ОТЕЛО

Живота си готов съм да заложа
за верността ѝ! Чуй ме, честни Яго,
на тебе поверявам Дездемона.
Жена си помоли да я наглежда
и с тях при първата добра възможност
вдигни платна към Кипър!... Дездемона,
да тръгваме! За ласки и поръчки
оставен ни е, мила, само час.
Не знае милост времето към нас!

Излиза заедно с Дездемона.

РОДРИГО

Ей, Яго!

ЯГО

Казвай, душо благородна!

РОДРИГО

Как мислиш, какво ще направя сега?

ЯГО

Ще легнеш и ще му откъртиш един сън.

РОДРИГО

Ще се удавя, и то веднага!

ЯГО

Само да си посмял! Няма да ти проговоря след това. И защо,
глупава главо?

РОДРИГО

Защото е глупаво да живееш, когато животът ти е мъчение! Щом
смъртта ни е лекар, може да ни предпише само да умрем!

ЯГО

Пфу! Гадост! Кажи-речи, три десетилетия наблюдавам този свят, но откак умея да правя разлика между облага и тояга, до днес, не съм срещнал ни един човек да обича себе си както трябва. Преди да изрека, че ще се давя заради някаква кудкудячка, трябва да се откажа от човештината си и да се пиша песоглавец^[7].

РОДРИГО

А какво да правя? Срам ме е, че съм тъй хлътнал по нея, но нямам достатъчно добродетели, за да се боря.

ЯГО

Добродетели — краставици! От нас зависи да бъдем такива или онакива. Тялото на човека е градина и градинар в нея е нашата воля. Така че дали ще оставим да избуи копривата, или ще засеем марули; дали ще отглеждаме зелки, или ще плевим мащерка; дали ще сеем само един вид зеленчук, или от всеки вид по малко; ще се запуснем ли от мързел, или ще се обработим с усърдие — всичко зависи от нашата воля. Ако взните на живота ни нямаха блюдо на разума, което да уравнива блюдото на чувствеността, то кръвта и низките страсти щяха да ни довеждат до най-ужасни последствия. Но ние затуй имаме разсъдък, за да охлажда нашите бесуващи страсти, плътския сърбеж, необузданите ни нагони. А това, което ти наричаш „любов“, е просто един ластар, един израстък от тях.

РОДРИГО

Не е така!

ЯГО

То е само плод на бясна кръв и слаба воля. Хайде, бъди мъж! Щял да ми се дави! Дави мачки и слепи кутрета! Казах ти, че съм ти приятел и твърдя, че съм привързан към тебе с корабни въжета. А никога досега не ми се е удавал такъв случай да ти бъда полезен. Натъпчи си кесията и потегляй и ти на война! Промени образа си с фалшива брада. Натъпчи кесията си, казвам ти! Любовта на Дездемона към мавъра няма да трае дълго. Натъпчи си кесията! Пък и неговата любов — също. Те бързо пламнаха и ще видиш как също тъй бързо ще угаснат. Само натъпчи кесията си! Тия маври са непостоянни —

напълни я с парички! Храната, която днес му е сладка като фурми, утре ще му загорчи като пелин. А на нея ще ѝ се доиска нещо по-младичко. Щом му се насити, ще види, че е сбъркала в избора си и ще ѝ дотрябва промяна. Затова си натъпчи кесията! Като толкоз ти се ще да дадеш душата си дяволу, направи го по начин по-приятен от давенето. Сгреби парите си отвсякъде! Ако две свети души и една брачна клетва между див чергарин и префинена венецианка не се окажат непосилно здрави за Яговия ум и за всички сили на преизподнята, ти ще ѝ се насладиш! Затова натъпчи кесията си! Никакво даване! Избий си го от главата! По-добре да те обесят, защото си я имал, отколкото да се удавиш, задето си я нямал!

РОДРИГО

А ако те послушам, ще бъдеш ли верен на надеждите ми?

ЯГО

Разчитай на мене! Върви, понасъбери пари! Казвал съм ти сто пъти и пак ти го повтарям: мразя мавъра. Тази моя омраза е пустила корен в сърцето ми. Твоята е също от сърдечен характер. Да се съюзим в жаждата си за разплата срещу него! Ако ти успееш да му посадиш рога, ще доставиш на себе си наслада, а на мен — радост. В утробата на времето растат събития, които тепърва ще видят бял свят! Ходом марш! Събери парите си отвсякъде! Утре ще говорим по-надълго. Пътувай!

РОДРИГО

Къде ще се видим?

ЯГО

У дома.

РОДРИГО

Ще дойда рано.

ЯГО

Добре. Довиждане! И чу ли ме, Родриго?

РОДРИГО

Кое? Какво?

ЯГО

Никакво даване, ясно?

РОДРИГО

Промених си решението.

ЯГО

Върви тогава. Сбогом! И натъпчи си кесията!

РОДРИГО

Да. Ще продам земите си!

Излиза.

ЯГО

А моята кесия са глупците,
защото бих посрамил своя трезв,
обогатен от дълъг опит разум,
ако си губех времето с такъв
папуняк, без от туй да имам полза
или забава. Мавъра аз мразя
и чувал съм, че носел мойта служба
в леглото ми. Не знам дали е вярно,
но в този случай, въпреки че всичко
е само подозрение, ще действам
като при сигурност. Цени ме той
и туй ще улесни играта с него.
Тоз Касио е хубав... Чакай малко!...
Да взема поста му и да ударя
с един куршум два заека... Така!...
Да видим!... Става май че... Ще пошушна
след някой ден в ушите на Отело,
че Касио е близък със жена му.

Той има външност и обноски точно
за изкусител. А пък моят мавър
е по природа толкоз доверчив,
че някой щом престори се на честен,
той тутакси го взима за такъв
и ще се води кротко за носа
като магаре!...
Заченато! Готово! Нощ и злоба,
блъвнете го от своята утроба!

Излиза.

---

[5] *Антропофаги* (гр.) — буквално: човекоядци. ↑

[6] *Купидон* (мит.) — римски бог на любовта. ↑

[7] „... да се пиша песоглавец!...“ — Павианите са били за Шекспировите съвременници пример за сладострастни животни. ↑

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Кипър — крайбрежна площадка.

Влизат Монтано и двама благородници.

МОНТАНО

Не се ли вижда нещо там отгоре?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Не, нищо. Само пенести вълни
и ни едно платно на хоризонта.

МОНТАНО

Ужасно време! Аз не помня вихър
така да е разтърсвал крепостта.
Ако е тъй бушувал и в морето,
не е възможно дъбово ребро
да е изтраяло във свойте сглобки
при сблъсъка със водните грамади,
който той е вдигал! И какви ли
ще бъдат вестите след тази буря?

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Че пръснала е турската ескадра.
Там долу на брега, залят във пяна,
ревящите талази стигат сякаш
до облаците. Бесният потоп,
разтърсил зверска грива, с рев залива
и Мечката, пламтяща на небето,
и двете светила, които пазят
Полярната звезда^[8]! За пръв път виждам
стихиите така освирепели!

МОНТАНО

Ако не са намерили приют
във някой залив, турците са всички
на дъното! Това не се издържа!

Влиза Благородник.

ТРЕТИ БЛАГОРОДНИК

Чудесни вести, драги господа!
Войната свърши! Бурята така е
очукала османците, че те
са се отказали от своя план.
Венециански кораб е видял
крушението на голяма част
от флота им!

МОНТАНО

Дали е вярно?

ТРЕТИ БЛАГОРОДНИК

Да!

„Веронец“ — тъй се казва този кораб —
е вече в пристана. От него слезе
Микеле Касио, пръв лейтенант
на генерал Отело, който плавал
след него с пълномощие над Кипър.

МОНТАНО

Прекрасен избор. От сърце се радвам.

ТРЕТИ БЛАГОРОДНИК

Но Касио, макар да е щастлив
от турския провал, изглежда мрачен,
защото същата ужасна буря
е разделила мавъра от него
и той загрижен е за участието му!

МОНТАНО

Небето да го пази! Аз съм служил
при него и го знам: отличен воин!
Но да вървим на кея. Там ще срещнем
пристигналите и със тях ще дирим
платното на безстрашния Отело,
додето морско и въздушно синьо
се слоят във очите ни!

ТРЕТИ БЛАГОРОДНИК

По-бързо,
защото всеки миг ни готви ново
пристигане!

Влиза Касио.

КАСИО

Благодаря ви, жители достойни
на този войнствен остров, за това, че
тъй чествувате мавъра! Дано
небето всемогъщо го закриля
срещу стихииите, защото аз
изгубих го от поглед в грозен миг!

МОНТАНО

Надежден ли е корабът му?

КАСИО

Да,
скован е той добре и управляван
от опитен кормчия; затова
и вярата ми, без да смее още
да става от леглото, бързо крепне.

Викове извън сцената: „Платно! Платно!“.

Какъв е този шум?

ПЪРВИ БЛАГОРОДНИК

Градът е пуст,
народът се е струпал в троен ред
на вълнолома и крещи: „Платно!“

КАСИО

Надеждата ми иска да повярва,
че е Отело!

Оръдеен изстрел.

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Салютира — значи,
приятелски!

КАСИО

Бъдете тъй добър
да проверите кой ще дойде с него!

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Отивам!

Излиза.

МОНТАНО

Я, кажете, лейтенанте,
ожени ли се генералът?

КАСИО

Да,
и истински удачно: взе девица,
която надминава всяка слава
и превъзхожда тънката игра
на възхваляващите я пера —
дотокоз тя самата възхвалява
Създателя!...

Влиза отново Втори благородник.

Е, кой е?

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Адютантът

на генерала ни. На име Яго.

КАСИО

Добре и бързо плавал е, защото
вълните, бурята и ветровете
и с тях ведно зъбатите скали
и пясъчните наноси, които,
стаени под водата, подло дебнат
неподозиращия нищо кил,
да, всички те, добили сякаш чувство
за красотата, злобния си нрав
забравили са и са дали път
на Дездемона!

МОНТАНО

А коя е тя?

КАСИО

Онази, за която преди малко
говорих ви — началничката нежна
на нашето началство. Поверена
на храбрия ни Яго, тя пристига,
преварила със цели седем дни
очакването ни. Могъщи Зевсе,
издуй със дъх платната на Отело,
та корабът му смел да украси
това пристанище и той да грабне
във тръпнещи прегръдки Дездемона
и вдъхне смелост в нашите бойци!...
Но вижте, вижте!

Влизат Дездемона, Яго, Родриго и Емилия.

Богатството си корабът е пръснал
на сушата ви! Жители на Кипър,
на колене!... Добре дошла, синьора!
Небето милостиво да ви ръси
отвсякъде със своята благодат!

ДЕЗДЕМОНА

Благодаря ви, Касио. Кажете:
какво сте чул за моя господар?

КАСИО

Не е пристигнал още, но безспорно
ще бъде скоро тука, здрав и читав.

ДЕЗДЕМОНА

О, страх ме е! Защо се разделихме!

КАСИО

Раздорът на небето и морето
разкъса връзките ви...
Викове извън сцената: „Платно! Платно!“
Чуйте, викат!
Видели са платно на хоризонта!

Оръдеен изстрел.

ВТОРИ БЛАГОРОДНИК

Приветства крепостта! Навярно свой!

КАСИО

Вървете и узнайте кой е в него!

Втори благородник излиза.

Към Яго.

Здравейте, адютант!

Към Емилия.

Привет, синьора.
Не се дразнете, благородни Яго,
от волния ми поздрав — той е признак
на възпитание и на галантност.

Целува Емилия.

ЯГО

Ако към вас със устните е щедра,
тъй както е към мене със език,
ще ви се втръсне!

ДЕЗДЕМОНА

Как? Тя все мълчи!

ЯГО

Кой, тя ли? Тя ме хока без почивка!
Дори когато спя. Пред вас навярно
тя крие си езика във сърцето
и мислено злослови!

ЕМИЛИЯ

Празни думи!

ЯГО

Познаваме се! Всичките сте същи:
навънка неми — кречетала вкъщи;
за друг щом става реч — светици живи,
когато вас одумват — котки диви,
в сърце лукави, на лице притворни,
лениви денем — нощем неуморни!

ДЕЗДЕМОНА

Фу, клевети!

ЯГО

Да мина към исляма,
ако съм казал капчица измама!
Съпругата дори и най-добра
за труд си ляга, става за игра!

ЕМИЛИЯ

Той мен ще възхвали!

ЯГО

Виж, тук си права!

ДЕЗДЕМОНА

А мене как би възхвалил тогава?

ЯГО

Не питайте, синьора милостива,
на мене дайте ми да критикувам.

ДЕЗДЕМОНА

Все пак опитай се!... Дали отиде
на пристана човек?

ЯГО

Да, да, отиде!

ДЕЗДЕМОНА (*настрани*)

Не ми е весело, но се старая
да скрия под веселие страха си...
Готова ли е твоята възхвала?

ЯГО

Почти готова, но излиза мъчно
от тиквата ми, както клей залепва
за шаячен ръкав. Ще ми изтръгне
и нишките на мозъка, ей Богу!
Но музата ми ражда и след малко
ще се освободи. Готово! Чуйте:

„Щом умна и красива е жената,
тя умно си използва красотата!“

ДЕЗДЕМОНА

Хитрец си ти! А грозната умница?

ЯГО

„Умницата, дори да е плашило,
ще оплете красавец за венчило!“

ДЕЗДЕМОНА

От трън на глог!

ЕМИЛИЯ

А щом е хубава, но глуповата?

ЯГО

„Добре е и глупачката красива:
сглупи и хоп, с наследник се сдобива!“

ДЕЗДЕМОНА

С такива изтъркани стихчета се размиват глупците в кръчмите.
Каква бездарна възхвала си приготвил за онази, която е и грозна, и
глупава?

ЯГО

„Глупачката, когато е и грозна,
във същност е най-малко вредоносна!“

ДЕЗДЕМОНА

О, какво невежество! Та ти отреждаш най-добра похвала на най-
лошата жена! С какви думи ще възхвалиш тогава съвършената, тази,
която кара самото злословие да гарантира за нейните качества?

ЯГО

„Една жена, която си я бива,
ала от туй не става горделива;

езиче има, но не ти догарча;
не е без зестра, но си знае харча;
и не троши чинии във гнева си,
макар да има повод да се въси;
която чувства, че «рече ли, може»,
но не наднича към съседско ложе,
защото във душицата си знае,
че — сом ли, паламуд ли — все това е;
жена такава — казвам — просто свята,
във случай, че я има по земята,
ще е достойна да...“

ДЕЗДЕМОНА

Какво да прави?

ЯГО

„... да готви и врескалчета да бави!“

ДЕЗДЕМОНА

О, какъв бездарен и куц завършек! Не го слушай, Емилия, макар да ти е мъж! Какво ще кажете, Касио? Чували ли сте по-разпуснат и безсрамен събеседник?

КАСИО

Той сече и с езика, синьора. Ценете в него по-скоро война, отколкото учения!

Взема ръката ѝ.

ЯГО (настрани)

Хваща я за ръката! Ха тъй, пошушни ѝ на ушенцето! В каква малка паяжина ще хванем такава голяма муха като този Касио! Ха така! Усмихни ѝ се! Още веднъж! Аз в тези твои галантности ще те омотая... Напълно вярно, нали? Точно така!... Ако тези превземки ще ти костват лейтенантския пост, по-добре би било да не си цункаш тъй често връхчетата на пръстите. И какво удоволствие ни прави да

минаваме за изискани! Много добре! Чудесна целувчица! Безупречно поклонче! И пак пръстчетата на устните! Да бяха циви от клизма тези пръсти!...

Тръбен звук.

Мавърът! Познавам му сигнала!

КАСИО

Да, той е!

ДЕЗДЕМОНА

Да отидем да го срещнем!

КАСИО

Той иде сам!

Влиза Отело, следван от свита.

ОТЕЛО

О, мой прекрасен воин!

ДЕЗДЕМОНА

О, мой Отело!

ОТЕЛО

Еднакво съм учуден и зарадван
от туй, че виждам те, о, слънце мое!
Ако след всяка буря във морето
такъв покой настъпва, нека духат
тъй силно вихрите, че да събудят
самата смърт, и корабът ми нека
изкачва по-високи от Олимпа
пенливи планини и след това
отново да пропада в мрачни бездни
до ада чак! О, смърт, ако си близка,
сега е точно време да ме грабнеш!
Душата ми е стигнала такова

върховно щастие, че аз боя се:
друг миг тъй пълен тъмната съдба
не ще ми подари!

ДЕЗДЕМОНА

О, не, съдбата
ще стори любовта и радостта ни
да раснат с дните ни!

ОТЕЛО

Дочул те Бог!...
Не, нямам думи за това блаженство!...
Задъхвам се... от прекомерна радост!...
Да бъдат помежду ни туй... и туй...
най-злите разногласия!

Целуват се.

ЯГО (настрани)

Да, вие
сега сте като две съзвучни струни,
но аз ключовете ви ще повъртна,
кълна се в честността си!

ОТЕЛО

Е, да влезем!
Приятели, чудесни новини:
войната — започнала — завърши
със гибелта на вражеския флот!...
А как живеят старите познати?...
Със радост ще те срещне Кипър, мила —
аз бях обичан тук... О, ангел мой,
от щастие започвам да говоря
нескромни глупости!... Бъди добър,
мой драги Яго, и се погрижи
да разтоварят моите сандъци!

Докарай в крепостта и капитана —
моряк е той добър и заслужава
голяма почит... Хайде, Дездемона!
С „добре дошла“ те поздравява Кипър!

Излизат всички освен Яго и Родриго.

ЯГО (*към едного от свитата*)
Върви бързо на пристана и ме чакай там!

Към Родриго.

Ела насам! Ако имаш малко доблест — а чувал съм, че и най-нищожните мъже, щом се влюбели, проявявали благородство, дотогава чуждо на природата им, — та казвам, ако си мъж с доблест, слушай! Лейтенантът тази нощ е дежурен в караулното... Но преди това трябваше да ти кажа, че Дездемона е влюбена в него.

РОДРИГО
В него? Ами! Не може да бъде!

ЯГО (*слага пръст на устни*)
Сложи си пръста така и внимавай какво ще ти кажа! Спомни си, че тя хлътна по мавъра изведнъж, и то замаяна от хвалбите и измислиците му! Е, може ли да го обича вечно за празни брътвежи? Един тънък ум като твоя не би го допуснал, нали? Очите ѝ имат нужда от храна. А що за удоволствие е да гледаш по цял ден дявола! Когато кръвта се умори от любовни забави, трябва ѝ нещо свежичко, пресничко, за да я разпали отново, да ѝ събуди отново глада след преситата: външна привлекателност, близост на възрастта, изящност в обноските! А това са все неща, които липсват на мавъра. И поради гореказаната липса нейното повърхностно чувство ще се усети измамено, ще почне да ѝ се гади от мавъра, всичко мавърско ще ѝ стане противно. И тогава човешката природа сама ще ѝ даде ум и ще ѝ подшушне: „Помисли за нов избор!“ А щом всичко това е тъй — а че е тъй, е очевидно и безспорно за всекиго, — то кажи ми, синьоре, кой друг има в тази игра по-добри карти от Касио? От този опасен женкар, който си облича дрехата на учтивостта и доброто възпитание само за

да плаща по-лесно данъка на скритите си и не дотам чисти склонности? Кой друг? Никой! Никой друг! Това е един неவிждан мошеник, първокласен хитрец, който само дебне удобен случай за оная работа, а когато истинският случай не се явява, сам си сече и пуска в обращение фалшиви случаи, колкото му трябват! Един жив дявол, казвам ти! И който освен това е красив, млад и има всички качества, за да кара да лапат по него младите и зелени девички! Един опасен, стопроцентов негодник, казвам ти, и нашата хубавица си го е харесала вече!

РОДРИГО

Не мога да го повярвам. Тя е тъй ангелски чиста!

ЯГО

Ангелски краставици! Виното, което пие, да не би да не е от грозде? Ако беше толкова чиста, нямаше да се лепне за мавъра! Трици — чистота! Не я ли видя как му галеше ръката? Не я ли забеляза, а?

РОДРИГО

Забелязах я, но то беше само любезно ръкуване.

ЯГО

Мърсуване, искаш да кажеш! Кълна се, това беше предговор към романа на страстите и сладките! Хе! Устните им бяха така наблизко, че диханията им се прегръщаха. Мръсни помисли, Родриго! Когато тези взаимности са започнали авангардните си схватки, скоро ще се състои генералното сражение, плътският завършек... Млък, следвай съвета ми! За какво съм те довел от Венеция? Тази нощ оставаш караул. За наряда аз ще се погрижа. Касио не те познава, а пък аз ще бъда наблизко. Намери начин да го ядосаш, като говориш високо или се надсмиваш на дисциплината му, или с нещо друго, което моментът ти подсказе!

РОДРИГО

Добре!

ЯГО

Той е от сприхавите и бързо кипва. Не е изключено да вдигне жезъла си срещу теб. Ти го предизвикай да те удари, пък аз ще използвам това, за да насъскам кипърците към бунт, и то такъв, че за да се успокоят страстите, ще се наложи Касио да бъде свален. Така ще скъсим пътя към осъществяването на твоите желания, защото аз ще добия власт да го улеснявам! По този начин ще отстраним главната пречка, която иначе би ни отнела всяка надежда за успех.

РОДРИГО

Ще го направя, ако ми създадеш възможност!

ЯГО

Разчитай на мене! Чакай ме след малко в крепостта. Трябва да разтоваря вещите му. Довиждане!

РОДРИГО

Адио!

Излиза.

ЯГО

Че Касио я люби, убеден съм;
възможно е и тя да го обича;
а колкото до мавъра — макар че
не мога да го гледам, — той по нрав е
великодушен, честен, благороден
и мисля, че би бил направо рядък
съпруг на Дездемона. Но на нея
и аз самият хвърлил съм око,
и то подтикван не от чиста сласт —
макар че други път по тази част
съм имал греховце, — но и от жажда
да отмъстя на тоз чевръст арапин,
когото подозирам, че е рипал
на моето седло. Таз тайна мисъл
като отрова ме яде отвътре

и знам, не ще намеря миг покой,
дорде не станем равни двама с него,
рога срещу рога, или поне
не го надъхам с ревност, за която
да няма лек във разума. Затуй,
ако това нищожество, което
домъкнах от Венеция, не клекне
в гонитбата, ще пипна за крака
Микеле Касио, ще го наклепам,
тъй както знам си, по оная част
(защото и за Касио си мисля,
че е нахлупвал нощната ми шапка)
и мавърът ще ми благодари
и щедро ще ме награди дори,
задето тъй добре съм го направил
най-първото магаре на света
и, вмъкнал се под черната му кожа,
съм го накарал да реве и рита!
Това е! Тук-там е още смътно,
но истинска интрига е оная,
която се избистря най-накрая!

Излиза.

---

[8] „... двете светила, които пазят Полярната звезда...“ — „Пазачи на Полярната звезда“ били наричани две звезди от съзвездието Малката мечка. ↑

ВТОРА СЦЕНА

Улица в Кипър.

Влиза Глашатай.

ГЛАШАТАЙ (*чете*)

„Нашият благороден и доблестен генерал Отело нарежда, щото по случай пристигането на положителни новини за пълната гибел на турската флота, всички граждани на острова да участват в общото увеселение — кой чрез танцуване, кой посредством празнични огньове, всеки според своя вкус и наклонност! Тъй като — освен благоприятните новини — генералът празнува и своето бракосъчетание! За което пожела да бъде оповестено на всеослушание! Всички хранителни и питейни заведения са отворени! И гражданството има пълна свобода да пирува отсега, пет часът, до единадесет по градския часовник! Да благослови небето нашия остров Кипър и благородния ни генерал Отело!“

Излиза.

ТРЕТА СЦЕНА

Зала в крепостта.

Влизат Отело, Дездемона, Касио и свита.

ОТЕЛО

И проверете стражите, Микеле!
Веселието има своя мярка —
да не забравяме къде да спрем!

КАСИО

Аз дадох указания на Яго,
но ще им хвърля сам едно око.

ОТЕЛО

Да, Яго е добър и честен воин.
Е, лека нощ, Микеле! Утре рано
ви чакам на доклад... Ела, любима!
Платили сме плода и иде час
да вкусим сладостта му ти и аз...
Спокойна нощ!

Излиза заедно с Дездемона и свитата.

Влиза Яго.

КАСИО

Навреме идете, Яго. Трябва да проверим стражата.

ЯГО

Има време, лейтенант! Още не е ударило десет. Генералът ни освободи по-рано заради своята Дездемона. За което човек не може да му се сърди — той още не се е позабавлявал нито една нощ с нея, а тя е зальче, което и Зевс не би отминал^[9]!

КАСИО

Тя наистина е изящна дама.

ЯГО

И сигурен съм — с огънче вътре!

КАСИО

Наистина тя е прелестно и очарователно създание.

ЯГО

А какви очи, а? Сякаш тръбен зов за преговори!

КАСИО

Да, погледът ѝ е привлекателен, но все пак, струва ми се, скромнен.

ЯГО

А щом проговори, сякаш дава сигнал „На оръжие“!

КАСИО

Тя е самото съвършенство.

ЯГО

Е, да им е сладко на двамцата! Елате с мене, лейтенант! Скътал съм една кана с чудно вино, а във чаканка компанията кипърски благородници, която пей дава да се чукне за здравето на черния Отело!

КАСИО

Не, не тази вечер, Яго! Моята бедна глава никак не носи на пиене. Бих бил щастлив, ако учтивостта можеше да си намери някакъв друг начин за проява!

ЯГО

Наши приятели са! Само една чашка! После аз ще пия и за двамата!

КАСИО

Тази вечер изпих точно една чашка, и то разводнено, и виждаш как ми действа! Съжалявам за тази моя слабост, но не смея да я подлагам на нови изпитания.

ЯГО

Хайде, хайде! Тази нощ е за развлечения. Момчетата чакат!

КАСИО

Къде са?

ЯГО

Ей ги тук, зад вратата. Не бива тъй! Поканете ги, лейтенант!

КАСИО

Добре, но да знаеш, че насила го правя.

Излиза.

ЯГО

Да мога да му влея още чашка към туй, което вече е изкъркал, ще стане по-капризен и налитащ от дамско кученце. А пък Родриго, когото любовта към Дездемона обърнала е като вехт ръкав навън с хастара, в нейна чест опразни дузина вече; и е караул. На още трима — местни юначаги, от най-честолюбивите, в които кипи духът на този войнствен остров — разпалих мозъците с винни пари; а пък и те са караул. Сега сред таз пияна пасм на ще бъзна приятеля ни Касио, така че да разбунтува острова! Ха, идат!

Влизат Касио, Монтано и неколцина благородници, следвани от слуги, носещи вино.

Ако мечтата ме се потвърди,
то мойта лодка е в добри води!

КАСИО

Ето, на бърза ръка вече ме накараха да изпия една!

МОНТАНО

Колко беше тя! Половин литър нямаше, войнишка дума!

ЯГО

Ей, вино!

Пее.

„Какво се там каните?
Дзън-дзън-дзън!
Да чукнем стаканите!
Дзън!
Войникът е мъж
и живее веднъж!
Наздраве! Животът е сън!“
Момчета, още вино!

КАСИО

Ей богу, чудесна песен!

ЯГО

Научих я в Англия. Там са едни! Фиркачи могъщи във кръчма и
вкъщи! Това датчани, това немци или даже торбестите холандци — ха
наздраве! — нищо не са пред англичаните!

КАСИО

Наистина ли са тъй непобедими в пиенето?

ЯГО

Казвам ви, англичанинът едва се разгрива, когато датчанинът
вече се търкаля под масата; той още не е почнал да се поти, когато

немеца го изнасят на тарга; а когато холандецът бълва, той пак си напълва!

КАСИО

За здравето на нашия генерал!

МОНТАНО

За него — винаги! И няма да остана назад от вас, лейтенант!

ЯГО

О, сладка Английо!

Пее.

„Крал Стефан — цар и господар —
уши си гащи за петак
и пак, задето бил скъпар,
нарече майстора «простак».
Нещастнико, вземи урок
от пестеливия си крал:
разкошеството е порок —
кърпи си стария парцал!“

Вино, хей!

КАСИО

Честна дума, тази песен е още по-хубава от първата!

ЯГО

Искате ли да я чуете още веднъж?

КАСИО

Не, защото смятам, че който върши такива работи, не е достоен за чина си! Но Господ вижда отгоре! За някои е рекъл: „Ще им спася душата“, а пък за някои — напроотив!

ЯГО

Точно така, лейтенант!

КАСИО

Колкото до мене — без обида за генерала и другите началства, — аз се надявам, че душата ми ще иде в рая!

ЯГО

И моята също, лейтенант!

КАСИО

Може, само че моята първо, ако нямаш нещо против! Душата на лейтенанта трябва да се спаси преди душата на адютанта! Но да зарежем тези неща, че работата чака. Господи, прости ни! Службата, господи! И, господи, да не помислите, че съм пиян! Тази ми е дясната ръка, а тази ми е лявата! Значи, не съм пиян! Мога да се държа на краката си и мога свързано да говоря, не е ли така?

ВСИЧКИ

Разбира се, лейтенант!

КАСИО

Това е! Аз какво разправам? Никой не може да ми каже, че съм пиян!

Излиза.

МОНТАНО

Към постове! Време за развод е.

ЯГО

Видяхте ли го, нашия приятел?
Военни дарби има той за Цезар,
но пустият порок се балансира
с достойнствата му, както мрак със светло
при равноденствие. Печална гледка!
Отело много му се доверява,
но страх ме е, че някой негов пристъп
могъл би — знам ли — да докара смут

на острова ни.

МОНТАНО

Често ли е тъй?

ЯГО

Това е уводът му към съня.
Ще се търкаля буден, докато
стрелките дважди извъртят кадрана,
ако във своята люлчица виното
не го позалюлее!

МОНТАНО

Генералът
би трябвало да чуе за това.
Той или не го знае, или вижда
достойнствата на Касио, забравил
за слабостите му. Не е ли тъй?

Влиза Родриго.

ЯГО (настрани)

Родриго, тук! След лейтенанта! Бързо!

Родриго излиза.

МОНТАНО

И жалко, че Отело е рискувал
да назначи за първи свой заместник
човек с такъв закоравял порок!
Наш дълг е откровено да го кажем
на мавъра.

ЯГО

Без мен! Не бих го сторил,
дори и срещу целия ви остров!

Обичам Касио и ще направя
каквото мога, за да го спася
от слабостта му!

Викове: „Помощ! Помощ!“.

Но какво е туй?

Влиза отново Родриго, преследван от Касио.

КАСИО

Негодник! Триста дяволи! Хлапак!

МОНТАНО

Постойте! Какво има, лейтенант?

КАСИО

Той ще ме учи! Аз ще го натикам
във миша дупка!

РОДРИГО

В миша дупка мен?

КАСИО

И още дрънкаш? Чакай, негодяй!

Удря го.

МОНТАНО

Не, лейтенант! Бъдете тъй добър,
въздръжете се!

Възпира го.

КАСИО

Пуснете ме веднага! Ще ви друсна

един във зъбите!

МОНТАНО

Е, хайде, хайде!
Пиян сте и не бива...

КАСИО

Аз — пиян?

Бият се.

ЯГО (настрани към Родриго)

Измъквай се отгук и викай: „Бунт!“

Родриго излиза.

Не, лейтенант! За бога, господи!
На помощ! Лейтенант! Синьор Монтано!
На помощ! Караул! Отлична стража!

Камбанен звън.

Набат! Това ни липсваше! Ай, diablo^[10]!
Ще размирят народа! Лейтенант,
заклевам ви! Позорът ще ви стигне
за цял живот!

Влиза Отело, следван от свита.

ОТЕЛО

Каква е тази врява?

МОНТАНО

Ах, дявол, нарани ме! Но аз него
сега ще го...

Двамата се сбиват отново.

ОТЕЛО

Веднага престанете!

ЯГО

Стой! Спрете! Лейтенант! Синьор Монтано!
Спомнете си къде сте и кои сте!
Прекъсвай! Генералът заповядва!

ОТЕЛО

Какво е туй? И кой го предизвика?
Нима сме се превърнали на турци,
та правим си сами онуй, което
на отоманците попречи бог
да ни направят? Уж сте християни,
а се избивате като диваци!
Тоз, който във угода на гнева си
направи крачка, крачи към смъртта!...
Кажете да замлъкне таз камбана,
която пълни острова със страх!...
Е, казвайте да чуем! Честни Яго,
когото виждам явно огорчен,
ти предан си ми — казвай: кой започна?

ЯГО

Не зная, генерале, преди малко
любезни бяха като новобрачни,
вървящи към леглото, и във миг —
като че ли планета им отне
разсъдъка^[11], — додето разбере,
е вече ръгаха се помежду си!
Не знам как почна тази луда схватка,
но съжалявам, че не съм загубил
във славно дело тез нозе, които
докараха ме в нейния позор!

ОТЕЛО

Микеле, как сте се забравил тъй?

КАСИО

Простете ми! Не мога да говоря.

ОТЕЛО

А вий, Монтано, бяхте тъй възпитан.
Светът отдавна беше забелязал
спокойната и трезва ваша младост.
Тежеше името ви във устата
на съдници най-строги! Как можахте
да размените честната си слава
за славата на уличен побойник?
Отговорете ми на този въпрос!

МОНТАНО

Аз тежко наранен съм, генерале,
и ще помоля адютанта Яго
болезнената реч да ми спести,
като ви каже туй, което знам,
а аз не знам таз нощ да съм изрекъл
или извършил зло, освен във случай,
че грях е туй, да ти е мил живота
и грозно дело — да се отбраняваш
срещу насилието.

ОТЕЛО

Честна дума,
усещам как кръвта ми взима връх
над трезвите задръжки и страстта,
ума смрачила, почва да ме води!
Ако река да вдигна таз десница,
виновни и невинни ще пострадат!
Повтарям пак: аз искам да узная
как почна разпратата и кой я почна!
Виновникът, близък да ми е даже,
ще ме загуби! Как? Градът е в трепет!
Обсадно положение! Сърцата

на хората преливащи от ужас!
А те се впускат в лични крамоли!
Среднощ! На пост! В самото караулно!
Чудовищно! Кой почна? Казвай, Яго!

МОНТАНО

Ако от дружба или служба ти
прибавиш или премълчиш ей толкоз,
не си войник!

ЯГО

Недейте ме обижда!
Отрязал бих езика си, преди
на Касио той с реч да навреди,
но лейтенантът няма да пострада
от правдата за тази малка свада.
А тя е следната: с Монтано двама
говорехме си тука, генерале,
когато ненадейно с вик за помощ
дотича някакъв войник, преследван
от Касио, размахващ гола шпага
със намерение да го убие.
Монтано се опита да възпре
със думи лейтенанта, а пък аз
подгоних бягация, чийто вопъл
заплашваше да наруши покоя
на спящите — което и се случи,
но той, уви, оказа се по-бърз
от мойто намерение. Тогава
чух шпаги да звънтят във тъмнината
и Касио да сипе ругатни,
каквито не допусках, че могъл би
да изрече. Затичах се обратно,
но вече те се мушкаха тъй, както
в мига, когато вий ги разтървахте.
Това е всичко. Повече не зная.
Но хора сме. Със всекиго се случва.

Не е добре, че Касио е драснал
невинния Монтано, но така е:
във своя гняв човек напада често,
които са на негова страна,
а убеден съм — той е бил дълбоко
раздразнен от беглеца, за да стигне
до тези крайности.

ОТЕЛО

Разбирам, Яго,
ти гледаш някак да смекчиш вината
на Касио, от честност и от обич...
Обичам ви аз, Касио, но знайте,
че отсега не сте на моя служба!

Влиза Дездемона, следвана от свита.

На, вдигнахте от сън и любовта ми!

Към Касио.

Това е. Ще послужите за пример!

ДЕЗДЕМОНА

Какво е станало, любими мой?

ОТЕЛО

О, нищо, щастие! Върви да спиш!...
Монтано, аз ще бъда ваш хирург...
Внесете го във крепостта!

Монтано бива изнесен.

Ти, Яго,
обиколи града и успокой
смутените от тази дива дрязга!...
А ние да си легнем, Дездемона —
животът на войната е такъв:
от сладък сън — направо в бой и кръв!

Излизат всички освен Яго и Касио.

ЯГО

Ранен ли сте, лейтенант?

КАСИО

Да, и никакъв хирург не може да ми помогне!

ЯГО

Не думайте!

КАСИО

О, доброто ми име! Доброто ми име! Загубих си доброто име! Загубих онова, което беше безсмъртно в мене, и сега ми остана само животинското. Доброто ми име, Яго, доброто ми име!

ЯГО

А, това ли било! Пък аз, честна дума, помислих, че сте получили телесна рана. А тя е нещо по-сериозно от загубата на някакво си добро име. Какво е доброто име? Лъжа и измама! Празна дрънкулка, която често се добива без заслуга и загубва без вина. И после, нещо е загубено само когато притежателят му загуби надеждата да го намери. Слушайте мене, има толкоз начини да си възвърнете разположението на генерала. Той ви разжалва в гнева си и по-скоро по политически съображения, отколкото от неприязън към вас; като някой, който удря безобидното си куче, за да спласи силния лъв. Помолете му се и той ще бъде отново ваш!

КАСИО

По-скоро ще гледам да ме отритне съвсем, отколкото да излъжа един тъй добър началник да приеме пак един такъв разпасан, пиян и безотговорен офицер! Пиян! И да говоря глупости! Да се перча, да налитам на бой, да дрънкам врели-некипели на сянката си! О, ти невидим дух на виното, ако нямаш име, да бъде името ти „дявол“!

ЯГО

А кого бяхте погнали с меча си? Какво ви беше направил?

КАСИО

Не знам.

ЯГО

Е, как може?

КАСИО

Спомням си много неща, но всичко ми е като в мъгла. Имаше някакво спречкване, но за какво беше, не помня. О, Господи, кой ни кара да пускаме през гърлото си този крадец, който ни задига ума! И как можем да изпитваме радост, веселие, доволство от това, че сами се преобразяваме в животни!

ЯГО

Но сега сте вече добре! Кат изтрезняхте тъй бързо?

КАСИО

Дяволът Пиянство пожела да отстъпи мястото си на дявола Гняв. Единият порок ми доведе другия, за да ме накара да се погнуся до дъно от себе си!

ЯГО

Хайде, хайде! Не прекалявайте с нравоученията. Наистина, като имам предвид часа, мястото и обстановката на острова, по-добре тази история да не беше се случвала; но тъй като се е случила, гледайте да я загладите някак си.

КАСИО

И като го помоля да ме върне на служба, той ще ми отвърне, че съм пияница! Да съм стоуста хидра, тази дума пак ще запуши всичките ми уста! О, Боже! Сега си здрав човек, след малко — безумец, а подир още миг — звяр! Проклятие! Всяка излишна чаша е от ада и дяволът танцува в нея!

ЯГО

Ами! Доброто винце е питомно духче, когато човек му знае мярката. Стига сте го нападали! Чувайте, лейтенант, вие вярвате в

приятелството ми, нали?

КАСИО

Не го ли доказах? Да се напия!

ЯГО

Със всекиго се случва веднъж да се насвятка. Защо да не се случи и с вас? Слушайте по-добре какво ще ви науча! Сега на нас жената на генерала ни е главен генерал. И смея да го твърдя, защото той се е отдал изцяло и напълно на това, да оценява, съзерцава и обожава нейните хубости и прелести. Разкайте се чистосърдечно пред нея и я помолете да съдейства за връщането ви на служба! Тя е по природа тъй мила, сърдечна, отзивчива, благословена от Бога с такъв характер, че чувства добротата си вече накърнена, когато не е сторила повече от онова, за което са я помолили. Помолете я да намести изкълчените отношения между вас и нейния съпруг и залагам, каквото имам срещу каквото щете, че скоро дружбата ви ще бъде по-здрава от преди!

КАСИО

Съветът ви е добър.

ЯГО

Той иде от искрено приятелство и най-честни чувства.

КАСИО

Вярвам ви! И още утре сутрин ще помоля добродетелната Дездемона да действа за мен. Ако щастието не ми се усмихне — край на всяка надежда!

ЯГО

Точно така! Лека нощ, лейтенант! Трябва да обходя часовите.

КАСИО

Лека нощ, честни Яго!

Излиза.

ЯГО

И кой сега ще може да ми каже,
че съм негодник, след като съм дал
на Касио съвет тъй прям и честен
и който — всеки вижда — води право
към милостта на мавъра; понеже,
щом делото е честно, твърде лесно
е да склониш за него Дездемона;
великодушна тя е по природа
като природата; а пък Отело
заради нея е способен даже
от купел и от кръст да се откаже —
така душата му е прикована
към любовта ѝ; той е раб пред нея
и всяко нейно хрумване е бог
за меката му мисъл. Е, тогава
защо да съм негодник, щом напътствам
нещастника за негово добро?
О, адско богословие! Когато
в най-черно дело дяволът ни тласка,
той слага си най-ангелската маска.
Тъй както правя аз сега. Защото,
додето този доблестен глупак
за помощ моли се пред Дездемона
и тя му ходатайства пред мъжа си,
в ухото на Отело аз ще влея
отровата, че тя от плътска жажда
застъпва се за Касио пред него;
и колкото тя повече го моли,
той толкоз повече ще се изпълва
със подозрения. И тъй полека
ще извлека от нейната невинност
леплив катран^[12] и мрежа ще сплета
от добротата ѝ, за да ги хвана
и тримата във нея!... Е, Родриго?

Влиза Родриго.

РОДРИГО

Ясно! В този лов аз не съм копой, който гони, а само пес, който джафка с хайката. Парите ми са на привършване, а тази нощ изядох и един великолепен бой. Но поне добивам поука срещу мъка, така че накрая ще се върна във Венеция, макар гол като сокол, но с малко повече ум в главата!

ЯГО

Ей, лошо нещо е, когато някой не знае да търпи! Къде си виждал така набързо да нараства рана? Ний работим със ум, а не с магия, а работата с ум изисква време за зреене. Какво ти има толкоз? Отнесе малко бой, но във замяна направи Касио да изхвърчи. Дървото има много цветове, но който пръв е цъфнал, пръв завързва. Търпение!... Я гледай, вече съмва! Когато с удоволствие работиш, минутите летят! Върви, пътувай! Иди си, дете си разквартируван. За другото по-късно ще узнаеш. Върви, върви!

Родриго излиза.

Сега два хода: първо — жена ми да подготви Дездемона за Касио; веднага ще я пратя. И второ — аз да заведа Отело на мястото, отдето той ще види жена си във беседа с лейтенанта. Намислил съм го майсторски и вещо — да го ковам, додето е горещо!

[9] „... и Зевс не би отминал!...“ (мит.) — Върховният бог на гърците влизал — според преданията — в любовни връзки със смъртни жени. ↑

[10] „... *diablo!*...“ (исп.) — Дявол! ↑

[11] „... *планета им отне разсъдъка...*“ — Става дума за зловредното влияние на планетите върху хората. ↑

[12] „... *леплив катран...*“ — с който птицеловите са намазвали клоните на дърветата. ↑

ТРЕТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Улица.

Влизат Касио и Свирачи.

КАСИО

Елате тук, свирачи! Нещо кратко!
Ще ви платя добре. И запомнете
да кажете: „Добрутро, генерале!“

Музика.

Влиза Шутът.

ШУТЪТ

Ей, свирачите, вашите инструменти да не са пътували до Неапол,
че така гъгнат?

СВИРАЧ

Защо до Неапол, господине?

ШУТЪТ

Защото сякаш са им окапали носовете от неаполската болест...
Вашата музика духовна ли е?

СВИРАЧ

Ясно, че е духовна, господине!

ШУТЪТ

И е ясно накъде духа... Я! Че къде им са опашките на
инструментите ви?

СВИРАЧ

Какви опашки, господине?

ШУТЪТ

Обикновени. Повечето духови инструменти, които съм чувал, са тръбели все изпод някоя опашка. Но да оставим! Музиканти, ето ви за свиренето. Вашата музика така се хареса на генерала, че той горещо ви моли да престанете да шумите с нея.

СВИРАЧ

Добре, господине. Както кажете.

ШУТЪТ

Виж, ако имате някоя музика, която да не се чува, тогава продължавайте! Но музика, която се чува, генералът не би желал да слуша от вас.

СВИРАЧ

Безшумна музика нямаме, господине.

ШУТЪТ

Тогава вдигайте си свирките отгук. Издухайте се, преди да са ви духнали под опашките!

Свирачите излизат.

КАСИО

Приятелю, за малко дай ми слух!

ШУТЪТ

Да ви го дам, та сам да стана глух?

МОНТАНО

Моля те, остави игрословиците си! Ето ти една скромна жълтичка. Ако госпожата, която придружава съпругата на генерала, се е надигнала, извести я, че един, на име Касио, моли да бъде удостоен от нея с кратка беседа. Ще го сториш ли?

ШУТЪТ

Тя вече се надигна, господине, и ако се надигне насам, аз ще доведа до нейното знание вестта за вашето присъствие.

КАСИО

Моля ти се, приятелю.

Шутът излиза.

Влиза Яго.

Навреме, Яго.

ЯГО

Вий не сте ли лягал?

КАСИО

Простихме се по съмнало със тебе —
кога да лягам? Сам си позволих
беседа да поискам от жена ви,
за да добия с нейна помощ достъп
до добродетелната Дездемона.

ЯГО

Ще ви я пратя и ще изведа
от къщи генерала, та спокойно
след туй да разговаряте с жена му.

КАСИО

Благодаря ви!

Яго излиза.

Тъй любезни хора
са рядкост във Флоренция дори!

Влиза Емилия.

ЕМИЛИЯ

Добрутро, лейтенанте! Съжалявам

за сполетялата ви неприятност.
Но тя ще се оправя. Току-що
пред мене генералът и жена му
говориха за случката; тя жарко
застъпи се за вас, а той й каза,
че бил раненият от знатен род
и ползващ се със обща обич в Кипър,
та затова видял се той принуден
да бъде строг; и след това прибави,
че ви обича и че обичта му
сама достатъчно му ходатайства
за връщането ви.

КАСИО

И все пак аз
ще ви помоля — ако е възможно —
да ми издействате една най-кратка
беседа с Дездемона насаме.

ЕМИЛИЯ

Елате с мене! Ще ви въведа,
където вий ще можете свободно
пред нея да излеете до края
душата си.

КАСИО

Благодаря ви много!

Излизат.

ВТОРА СЦЕНА

В крепостта.

Влизат Отело, Яго и Благородници.

ОТЕЛО

Прати тоз плик по капитана, Яго,
със моите привети към Сената!
В туй време аз ще проверя строежа
на укрепленията. Като свършиш,
търси ме там!

ЯГО

Разбрано, генерале!

ОТЕЛО

Е, господа, да тръгваме ли вече?

БЛАГОРОДНИЦИТЕ

На ваште заповеди, генерале!

Излизат.

ТРЕТА СЦЕНА

Другаде в крепостта.

Влизат Дездемона, Касио и Емилия.

ДЕЗДЕМОНА

Не бой се, драги Касио, ще сторя
каквото мога, за да ти помогна!

ЕМИЛИЯ

Сторете го, госпожо! Моят мъж
е толкова разстроен, сякаш сам
пострадал е!

ДЕЗДЕМОНА

О, честният ни Яго!
Не се съмнявай, Касио, че скоро
ще бъдете с мъжа ми тъй сърдечни,
както преди.

КАСИО

Добра ни подарко,
каквото и със мене да се случи,
Микеле Касио е ваш слуга!

ДЕЗДЕМОНА

О, знам го, знам! Благодаря ти много.
Мъжа ми ти обичаш и го знаеш
от толкоз време. Сигурен бъди,
че хладината му ще трае само
додето политически причини
му я налагат.

КАСИО

Права сте, госпожо,
но тез причини могат да са здрави,
способни да живеят на диета
и тъй да крепнат от нищожни факти,
че — както мен не ще ме има тук
и друг ще ме замества — току-виж,
за моите преданост и вярна служба
забравил генералът!

ДЕЗДЕМОНА

Не, не бой се!

На, тука пред Емилия ти казвам,
че ти ще си получиш длъжността.
Щом нещо обещава на приятел,
аз изпълнявам го до сетна буква.
Съпругът ми не ще намери отдих,
ще го държа като сокол без сън,
ще му говоря вкъщи и навън,
училище ще има в свойта спалня,
на обед ще яде в изповедалня,
по всеки повод и във всяко нещо
аз просбата ти ще втъкавам вещо.
Затуй не бой се! Твоят адвокат
по-скоро ще умре зелен и млад,
но няма да...

Влизат в дъното Отело и Яго.

ЕМИЛИЯ

Синьора, господарят!

КАСИО

Напускам ви, госпожи!

ДЕЗДЕМОНА

Защо? Постой и слушай!

КАСИО

Не съм подготвен! Друг път!

ДЕЗДЕМОНА

Довиждане тогава!

Касио излиза.

ЯГО

Ха, туй не ми харесва!

ОТЕЛО

Какво каза?

ЯГО

Аз? Нищо... Или може би... Не зная...

ОТЕЛО

Не беше ли там Касио тоз, който се раздели с жена ми?

ЯГО

Не, не вярвам.

Не може Касио да се измъкне пред вас тъй гузно.

ОТЕЛО

Май че беше той.

ДЕЗДЕМОНА (*приближава се*)

Добре завърнал се, съпруже мой!
Говорих току-що с един просител,
когото мъчи твоята немилост.

ОТЕЛО

И кой е той?

ДЕЗДЕМОНА

Микеле Касио! О, мой съпруге,
ако над тебе имам чар и власт
ей толкова, ще му простиш веднага,
защото ако той не те обича
и неговият грях не е неволен,
то аз не знам кое лице е честно.
Повикай го обратно!

ОТЕЛО

Той ли беше
преди минутка с теб?

ДЕЗДЕМОНА

И тъй разкаян,
че ми остави част от своята мъка,
за да се мъча с него. О, викни го!

ОТЕЛО

По-късно, скъпа моя, не веднага.

ДЕЗДЕМОНА

Добре, но скоро!

ОТЕЛО

Скоро. Зарад теб.

ДЕЗДЕМОНА

Довечера?

ОТЕЛО

Не, по-нататък, сладка.

ДЕЗДЕМОНА

На обед утре?

ОТЕЛО

Утре ще обядвам
със офицерите от крепостта.

ДЕЗДЕМОНА

Тогава утре вечер?... Вторник сутрин?...
Или по пладне?... Или на вечеря?...
Добре, във сряда сутрин. Сам решавай,
но нека бъде в близките три дни.
Кълна ти се, той искрено се кае,
а заслужава (ако във войската
законът не наказваше по-строго
по-висшите, тъй чула съм) най-много
посмърряне на четири очи.
Кога да дойде? Питам се, какво ли
могъл би ти от мене да поискаш,
та аз тъй дълго да ти го отказвам
или да мънкам, както ти сега?
Микеле Касио! С когото ти
във къщи идваше да ме ухажваш,
и който, щом засегнех те, веднага
заставаше на твоята страна —
да трябва толкоз труд, за да го върнеш
на поста му? Кълна се, мога още...

ОТЕЛО

Добре, добре! Когато ще, да дойде.
На тебе няма да откажа нищо.

ДЕЗДЕМОНА

Защо да е на мен? Нима за мен е,
когато моля те да се обличаш,
да слагаш ръкавици, да се храниш,
неща да вършиш, от които сам
ти имаш нужда? Не, когато аз
поискам да изпитам любовта ти,

молбата ми ще бъде по-голяма,
по-трудна и по-тежка, скъпи мой!

ОТЕЛО

На тебе няма да откажа нищо.
Затуй и ти недей да ми отказваш
сега, като помоля те за малко
да ни оставиш!

ДЕЗДЕМОНА

Аз да ти откажа?
Не, никога! Довиждане, мой скъпи!

ОТЕЛО

Доскоро, моя скъпа Дездемона!

ДЕЗДЕМОНА

Емилия, ела!... Решете сам!
Каквото хрумне ви — покорна вам!

Излиза следвана от Емилия.

ОТЕЛО

Ах, миличката! Пъкъла да грабне
душата ми, ако не те обичам!
Престане ли таз обич, ще настъпи
отново хаос!

ЯГО

Драги генерале!...

ОТЕЛО

Прощавай, Яго! Май попита нещо?

ЯГО

Наистина ли Касио е знаел

преди венчавката за любовта ви?

ОТЕЛО

Разбира се. От край до край. Защо?

ЯГО

Тъй... Просто любопитство... Нищо лошо...

ОТЕЛО

Все пак какво е то.

ЯГО

Не предполагам,
че той я е познавал оттогава...

ОТЕЛО

Хе, даже ни помагаше!

ЯГО

Така ли?

ОТЕЛО

„Така ли?“ Да, така! Или не вярваш
на неговата честност?

ЯГО

Честност?

ОТЕЛО

„Честност?“
Да, честност!

ЯГО

Не, аз вярвам, че е честен.

ОТЕЛО

Какво си мислиш, а?

ЯГО

Какво си мисля?

ОТЕЛО

„Какво си мисля?“ Бога ми повтаря,
като че ли таи във мисълта си
чудовище, което го е страх
да ми покаже! Не, ти мислиш нещо!
Не ти харесвало — тъй каза, чух те,
като видяхме Касио одева
да се разделя с моята жена.
Кое не ти харесваше? А после,
като узна, че бил е съучастник
в началото на нашата любов,
възкликна от учудване: „Така ли?“
и вежди сбърчи, сякаш че зад тях
залости в мозъка си страшна мисъл.
Ако обичаш ме, кажи веднага:
каква е тя?

ЯГО

Почтени генерале,
вий знаете добре, че ви обичам.

ОТЕЛО

Да, знам го. И защото знам, че ти си
препълнен от приятелство и честност
и че отмерваш своите слова,
преди да ги издъхнеш, затова
ти плашиш ме. Подобни недомлъвки
са хитрост у двуличния мошеник,
но у безкористния те са признак,
че той във своето сърце смирява
вълнуващи го чувства.

ЯГО

Убеден съм,
че Касио е честен!

ОТЕЛО

И аз също!

ЯГО

Човеците би трябвало да бъдат,
каквито са на вид. Ако са други,
по-хубаво изобщо да ги няма!

ОТЕЛО

Естествено, би трябвало да бъдат,
каквито са на вид.

ЯГО

Затуй ви казвам,
че смятам Касио за честен мъж.

ОТЕЛО

Ти влагаш нещо повече в това!
Заклевам те да ми говориш, както
говориш вътре в мозъка си! Дай
най-грозната от думите на най-
противната от мислите!

ЯГО

О, не!
Простете ми, почтени генерале,
аз подчинен съм вам, но не и там,
където даже робът е свободен.
Да ви разкрива мислите си? Как?
Ами ако са мръсни и лъжливи?
Видял ли сте дворец, във който нивга
не пропълзват гадове? Кой има
тъй чиста гръд, та в мировия съд
на разума му да не заседават

наравно със законните въпроси
и мръсни размишленийца? А? Кой?

ОТЕЛО

Дори да подозираш само, Яго,
че на приятеля ти правят зло,
предателство е да държиш слуха му
далеч от мисълта си!

ЯГО

Аз ви моля...

защото може моята догадка
да е без почва (знаете, че съм
вроден търсач на чужди грехове,
и дето няма ги, си ги измислям)...
о, нека мъдростта ви пренебрегне
съмненията на един такъв
отчаян черногледец и откаже
внимание на неговите бегли
и смътни наблюдения! Не бива —
заради вашите покой и благо,
и зарад воинската чест на Яго! —
да ви разправам тайните си мисли.

ОТЕЛО

Какво намекваш?

ЯГО

Скъпи генерале,
доброто име е за всички нас —
мъже, жени — най-ценният елмаз
на нашите души. Ако ми дигнат
кесията, какво загубвам? Смет!
Уж нещо, а пък нищо! Вчера мое,
днес негово, преди това на други —
слугувало на хиляди! Но който
открадне ми доброто име, той,

макар и сам да не забогатява
от кражбата, оставя мен все пак
по-беден от последния бедняк!

ОТЕЛО

Кълна се в небесата, ще накарам
сърцето ти да ми изкаже всичко!

ЯГО

Не ще успеете дори да бъде
в ръката ви, а камо ли когато
е зад защитата на мойта гръд!

ОТЕЛО

А-а-а-а!

ЯГО

Пазете се, мой скъпи генерале,
не се отдавайте на ревността —
това чудовище зеленооко,
което прави смешни тез, които
му служат за храна! Блазе на всеки
рогат съпруг, комуто не е мила
жената, дето го е насадила —
той знае, но нехае! Но какви
проклети мигове брой тоз, който
обича и ужасно подозира,
съмнява се и от любов умира!

ОТЕЛО

О, мъка!

ЯГО

Щастлив е и богат беднякът, който
доволен е от туй, което има;
но за богатия — във страх за своето —
богатството е бедно като зима.

Опазил Господ всичките ми близки
от ревността!

ОТЕЛО

Защо ми казваш туй?

Нима си мислиш, че аз мога дълго
във ревност да живея, да измислям
все нови подозрения при всяка
промяна на луната? Подозра ли,
аз своето решение съм взел!
И нека бъда похотлив козел,
ако допусна моята душа
да се разправя с някакви догадки,
измислени и празни като твоите!
Не можеш ме накара да ревнувам
с това, че тя е хубава и млада,
обича да е с хора, да се смее,
да хапва, да танцува и да пее.
Щом тя е чиста, всичко туй е чисто!
Несъвършенствата ми също няма
да ми дадат дори най-малък повод
за страх, че тя от мен ще се отвърне.
Не беше сляпа, като ме избра!
Не, Яго, трябва най-напред да видя,
за да се усъмня. А усъмнил се —
да го докажа. Щом си го докажа,
тогаз ще съм и рязък, и суров:
по дявола и ревност, и любов!

ЯГО

Това ме радва. Щом е тъй, ще мога
да засвидетелствувам обичта си
с по-леко чувство. Прочее, вземете
от мен съвета, който ви дължа:
за доказателства е рано още,
но понаглеждайте жена си! Главно
когато е със Касио. И нека

очите ви, без мнителни да бъдат,
да бъдат бдителни! Не бих желал
от своята доверчивост да пострада
широката ви и добра душа.
О, аз познавам нравите у нас.
Венецианките не се тревожат,
че Господ виждал, щом мъжът не знае;
открай моралът им на тях в това е
не как да се сдържат, а как да скрият!

ОТЕЛО

Така ли мислиш?

ЯГО

Вас взимайки, баща си тя измами.
Когато уж я плашеше видът ви,
тя любеше ви!

ОТЕЛО

Вярно!

ЯГО

Е, тогава?

Щом толкоз млада, нейните преструвки
затвориха със дъбови капаци
очите на един сенатор тъй, че
да почне той да дрънка за магии...
Не, аз съм за убиване! Простете,
ужасно прекалих във своята обич!

ОТЕЛО

Напротив, много ти благодаря!

ЯГО

О, виждам, че успех да ви разстроя!

ОТЕЛО

Не, ни най-малко!

ЯГО

Много ме е страх,
че точно тъй е. Вярвайте, че всичко,
което казал съм, е плод на обич!
Но аз ви виждам — вий сте развълнуван!
Недейте взима думите ми, моля,
за повече от туй, което са:
едно съмненийце.

ОТЕЛО

Добре, добре!

ЯГО

Защото инак, скъпи генерале,
ще има мойта реч такъв успех,
какъвто моят ум не е преследвал.
Микеле Касио ми е приятел...
Но вий сте развълнуван!

ОТЕЛО

Не! Не много!
Аз знам, че Дездемона ми е вярна.

ЯГО

Дано докрай тя бъде вярна вам,
и вий докрай да вярвате на туй!

ОТЕЛО

Макар че, щом човек се отклони...

ЯГО

Да, там е работата! Без обида,
но да отхвърли толкоз кандидати
от нейната родина, цвят, среда,
когато всеки дири нещо сродно...

Пфу, друг могъл би да подуши в туй порочен вкус, болнаво любопитство, наклонност малко странна... то се знае, говоря общо, не за нея в частност; макар да се боя, че щом страстта ѝ се върне към естественото, може да стане тъй, че тя да ви сравни със своите сънародници и, знам ли, да се разкае...

ОТЕЛО

Сбогом, сбогом, Яго!
И съобщи ми, ако видиш нещо!
Жена ти също нека наблюдава!
Отивай си!

ЯГО

Простете, генерале!

Тръгва си.

ОТЕЛО

Кой дявол ме накара да се женя!
Тоз честен мъж безспорно знае много
извън това, което ми разкри!

ЯГО (връща се)

И още нещо, скъпи генерале:
не бързайте с разследването! Нека
оставим времето да поработи.
Макар да считам, че ще е уместно
да бъде върнат Касио на служба —
защото примерно се справи с нея, —
подръжте го висящ известно време,
за да го видите как той ще действа!
Внимавайте при туй дали жена ви

със жар ще ходатайствува за него!
Това ще значи много. Дотогаз
мен считайте за мнителен (какъвто,
боя се, съм!), а нея — за невинна,
сърдечно моля ви!

ОТЕЛО

Бъди спокоен,
ще знам да се владея.

ЯГО

Сбогом пак!

Излиза.

ОТЕЛО

Безспорно той е извънредно честен
и явно има дарба да прониква
в човешките дела. Ако излезе,
че соколицата ми е дивачка,
ще ѝ отрежа ремъчето, даже
да бъде то изплетено от моите
сърдечни струни! Да, ще ѝ изсвирия
и ще я пусна с вятъра! Наслука!
Да си ловува!... Може би защото
съм черен и е груба мойта реч
пред тази на цивилните контета
или защото вече превалил съм
в годините — макар не много! — ясно:
оставен съм! Оставен да живея
с една утеха — злобата към нея!
О, страшното проклятие на брака:
наричаме ги наши тези крехки
създания, но без да бъдат наши
желанията им! О, по-добре
да стана грозна жаба в смрадна яма,

отколкото да предоставя кътче
от своето любимо същество
за чуждо ползване! Но няма как!
Това е язва и за големците!
От нея простолюдието страда
дори по-малко! Участ неотменна
като смъртта! При раждането още
чаталестата сянка на рогата
виси над нас!... Но ето я, че иде!

Влизат Дездемона и Емилия.

Ако е тя лъжлива, то небето
със себе си се гаври! Не, не вярвам!

ДЕЗДЕМОНА

Къде си, мой Отело? Твоят обед
и кипърските гости те очакват!

ОТЕЛО

Виновен съм.

ДЕЗДЕМОНА

Защо е глух гласът ти?
Какво ти е?

ОТЕЛО

Боли ме... тук... челото.

ДЕЗДЕМОНА

Тоз, който през нощта не си доспива!...
Но нищо. Ще го стегнем и ще мине.

ОТЕЛО

Ще трябва много по-широка кърпа!

Блъсва ръката ѝ и тя изпуска кърпичката си.

Да влезем вътре! Остави това!

ДЕЗДЕМОНА

Тъй мъчно ми е, че не си добре!

Излиза заедно с Отело.

ЕМИЛИЯ (вдига кърпичката от земята)

Ах, кърпичката й! Каква случайност!

Ужасно радвам се, че я намерих!

Това е първият й дар от него.

Тоз моя шантав мъж стотина пъти

ме увещава да й я открадна,

но тя е дала клетва да я пази

и носеше я в пазва и през час

целуваше си я, шептейки нещо.

Ще избродирам втора като нея

и ще я дам на Яго. Господ знай го

защо му е притрябвала! Но млък!

Жената за това жена се ражда,

на мъжови прищевки да угажда!

Влиза Яго.

ЯГО

Защо си тука? При това сама.

ЕМИЛИЯ

Ако не викаш, нещо ще ти дам.

ЯГО

Какво ще ми дадеш — познато нещо!

ЕМИЛИЯ

Кое?!

ЯГО

Милувките на глупава жена!

ЕМИЛИЯ

А, тъй ли? А какво да ти поискам
за кърпичката?

ЯГО

Кърпичка? Каква?

ЕМИЛИЯ

Оназ, която мавърът е дал
на Дездемона и която ти
тъй често молеше ме да открадна.

ЯГО

Открадна ли я?

ЕМИЛИЯ

Не, тя, без да знае,
я изтърва и аз я поприбрах.
Виж, ето я!

ЯГО

Хитруша! Давай тук!

ЕМИЛИЯ

Какво ще правиш с нея, та чак толкоз
я искаше?

ЯГО

Защо ти е да знаеш?

Взима кърпичката.

ЕМИЛИЯ

Върни ми я, ако е само тъй...
Горкичката от скръб ще полудее,

когато забележи, че ѝ липсва!

ЯГО

А ти за нея забрави изобщо!
Потребна ми е. Къш!

Емилия излиза.

Ще я подхвърля
в квартирата на Касио и той
ще я намери. Щом човек ревнува,
едно перце, един мехур сапунен
за него са свидетелства по-тежки
от буквата евангелска. Това
ще свърши работа. На него вече
отровата му действа. Така е —
внушенията са отровни смеси,
които отначало не горчат,
но подир малко, плъпнат ли в кръвта ни,
горят като пожар във сярна мина.
Ала какво говоря? Ей го, на!

Влиза Отело.

Ни прах от мак, ни сок от мандрагора^[13],
ни всичките упойки на земята
не ще ти върнат вече оня сладък
естествен сън, със който спа до вчера!

ОТЕЛО

На мене да изменя? Ха-ха-ха!

ЯГО

Не бива, генерале! Стига толкоз!

ОТЕЛО

Пръждосвай се! Не искам да те виждам!
Ти върза ме на колело за мъки!
Бих предпочел изцяло да съм мамен,
отколкото да зная част от нещо!

ЯГО

Достатъчно! Пъдете тези мисли!

ОТЕЛО

Нима усещах някак часовете
на нейните откраднати наслади?
За тях не знаех и не се измъчвах,
добре се веселях, добре ядях,
сънят ми беше сън, смехът ми — смях,
по устните ѝ вечер не усещах
целувките на Касио. О, Боже!
Обраният щом липсата не чувства,
не му я казвай и не е обран!

ЯГО

Тежат ми много тези ваши думи!

ОТЕЛО

Бих бил щастлив, ако войската цяла,
до най-последния копач във нея,
бе вкусила от сладката ѝ плът —
но да не бях узнал! А тъй, прощавай,
спокойствие! Прощавай, ведър дух!
Прощавайте, вий, полкове пернати,
вий, грозни битки, дето смелостта
е първа добродетел и закон,
прощавай, цвилещ кон, тръба звънлива,
пискливи свирки, гръм на барабани,
плющящи знамена и вие всички,
великолепни, пищни, ярки знаци
на славата, вий, бронзови гърла,
наподобяващи със своя тътен
гнева на Юпитера гръмовержец,
прощавайте! Отело се сбогува
завинаги със вас!

ЯГО

Това не е възможно, генерале!

ОТЕЛО

Ти гледай, негодяй, да ми докажеш,
че тя е кучка! Гледай да докажеш!
Око да види! Иначе за тебе
ще бъде по-добре да си роден
бездомен пес, отколкото да срещнеш
кипящия ми гняв!

ЯГО

Дотам да стигнем?

ОТЕЛО

Да видя сам или поне да няма
във твоите доказателства ни клупче,
ни кукичка, да, нищо, за което
неверието да се хване някак,
че иначе тежко ти!

ЯГО

Генерале!

ОТЕЛО

Ако окаже се, че каляш нея
и мъчиш мене, то не се разкайвай,
спокойно трупей ужас върху ужас,
смрачи земята, разплачи небето,
защото, все едно, към своето дело
не ще прибавиш нищо, със което
да си заслужиш ада по-добре!

ЯГО

О, небеса! О, Господи, помилуй!
Вий мъж ли сте? Разсъдъка ви де е?
Напускам ви! На добър час! Наивник,

дотам да се привържа, че да вземат
тъй честния ми порив за порок!
Чудовищно! Записвайте си, хора:
опасно е да бъдеш прям и честен!
Все пак поука взех: от днес сърцето
другари не желае и да види,
щом дружбата е майка на обиди!

ОТЕЛО

Не, стой при мене! Виждаш ми се честен.

ЯГО

Ум, ум ми трябва! Честният е луд
и сам разваля туй, което прави!

ОТЕЛО

Кълна се в небесата, нея виждам
ту чиста — ту нечиста; тебе чувам
ту честен — ту нечестен. Докажи ми!
До днес бе името на Дездемона
по-ясно от Дианиния образ^[14],
а днеска по е черно и от моя!
Додето има на света кинжали,
въжета, пламъци, реки, отрови,
без мъст не ще остана! О, да имах
увереност!

ЯГО

Гори ви ревност, виждам.
Разкайвам се, че я посях във вас.
Вий искате увереност?

ОТЕЛО

Не „искам“ —
изисквам я!

ЯГО

Добре, но как? Кога
ще бъдете уверен, генерале?
Нима като гледач развратен вие
ще искате да зяпате, когато
ще я такава?

ОТЕЛО

Смърт и пъкъл! О!

ЯГО

При туй, повярвайте, ще бъде трудно
дотам да ги докараме. Проклети
да бъдат те, ако око странично
ги гледа как го правят във леглото!
С какво тогава да ви убедя?
Със подписи? Със документи? Как?
А туй те няма да ни го покажат,
па ако ще да бъдат похотливи
като маймуни, бесни като вълци,
разгонени като коза и пръч,
безсрамни като пийнали простаци!
Но ако сбор от улики, които
засичат се пред входа на греха,
ще ви даде увереност, вий може
да ги получите.

ОТЕЛО

По-бързо дай ги!

ЯГО

Задачата не ми е по вкуса,
но щом, пришпорван от любов към вас
и смешна честност, хлътнал съм дотука,
ще продължа. Наскоро ни се случи
да спим със Касио в едно легло^[15].
От зъбобол не мигнах цяла нощ,
а Касио е от онези хора,

които са тъй хлабави душевно,
че, като спят, изказват своите тайни.
И аз го чух да шепне: „Дездемона,
да бъдем предпазливи!“ След това
за китката ме хвана и зашепна:
„О, сладка моя!“ и ме зацелува,
тъй жарко, сякаш скубеше цветя
от устните ми. После сложи крак
върз моя и целувайки ме пак,
простена страстно: „О, съдба проклета
да те дели със този чер арапин!“

ОТЕЛО

Чудовищно!

ЯГО

Все пак е само сън!

ОТЕЛО

Но свързан с нещо, станало наяве!

ЯГО

Да, туй е улика! И даже тежка!
Особено ако даде тегло
на други някои, привидно леки.

ОТЕЛО

Ще я разкъсам на парчета!

ЯГО

Не!

Не бързайте! Не сме видели нищо.
Не е изключено да ви е вярна.
Кажете, има ли жена ви кърпа,
извезана със ягоди?

ОТЕЛО

Как не!

Това ми беше първият подарък.

ЯГО

Не знаех. Но с една такава кърпа —
уверен съм, че беше точно тя! —
днес Касио си бършеше брадата.

ОТЕЛО

Ако била е тя!...

ЯГО

Или пък друга,
но също тъй на вашата съпруга,
това свидетелствува срещу нея.

ОТЕЛО

Защо негодникът не притежава
сто хиляди живота! Мойта мъст
не може да се утоли с един!
Така е! Истина е! Гледай, Яго,
как ще издухам любовта си! фу!
Къде е? Няма я!
Изниквай, Мъст, из адски кухни!
Любов, отстъпвай своята корона
и трона си във моето сърце
на властната ненавист! Гръд, издуй се,
разпъвана от зъби и езици
на пепелянки!

ЯГО

Скъпи генерале!
Поуспокойте се!

ОТЕЛО

О, кръв! Кръв! Кръв!

ЯГО

Възможно е след ден да промените
решението си. Недейте бърза!

ОТЕЛО

Не, Яго, както Черното море
влече стремглаво ледните си струи
към Мраморното и към Хелеспонта^[16],
не знаейки течения възвратни,
така и кръвожадните ми мисли
не ще се върнат ни за миг назад,
подтиквани от прилив на любов,
дордето в себе си не ги погълне
вместителна и всеобемна мъст!

Коленичи.

Обвързвам се пред туй небе от мрамор
с велика клетва да осъществя,
което казах!

ЯГО

Не, недейте става!

Коленичи до него.

Свидетелствайте вий, огньовете звездни,
и вий, навред присъстващи стихии,
че Яговите ум, ръка, сърце
ще служат на мъстящия Отело!
Дори да е най-кървавото дело,
той нека заповяда и за Яго
едничък вик на съвестта ще бъде:
да го извърши!

Двамата стават.

ОТЕЛО

Срещам твойта обич

с готовността тозчас да я използвам.
Три дни ти давам да ми съобщиш,
че Касио е мъртъв!

ЯГО

С него бяхме
приятели, но той е вече труп.
Изпълнено. Но нека тя живее!

ОТЕЛО

Ах, кучката със кучка! Ах, мръсница!
Проклетата да е! Тръгвай с мен! Отивам
да се снабдя със смъртоносно средство
за тази дивна дяволка. От днеска
ти мой си лейтенант!

ЯГО

И ваша сянка!

Излизат.

---

[13] *Мандрагора* — сокът на това екзотично растение (бил използван като силно сънотворно). ↑

[14] „... *Дианиния образ*...“ — т.е. образът на луната. ↑

[15] „... *в едно легло*...“ — В Англия от Шекспирово време индивидуалните кревати са били рядкост. Обичаят да се спи с приятели или със съвсем чужди лица в едно легло се запазил до средата на XVII в. и сред висшите класи на обществото. ↑

[16] *Хелеспонт* — древно име на Дарданелите. ↑

ЧЕТВЪРТА СЦЕНА

Улица.

Влизат Дездемона, Емилия и Шутът.

ДЕЗДЕМОНА

Чувай, глупчо, знаеш ли къде е отседнал лейтенант Касио?

ШУТЪТ

Той не може да е отседнал никъде.

ДЕЗДЕМОНА

Защо?

ШУТЪТ

Защото в устава им няма седнала стойка. Военният трябва да стои изправен.

ДЕЗДЕМОНА

Питам те: къде пребивава?

ШУТЪТ

Пак никъде, госпожо, защото сме в мир. Виж, когато е война, военните се пребивават здравата.

ДЕЗДЕМОНА

С теб не се излиза наглава. Питам те: къде живее?

ШУТЪТ

Не смея да кажа, защото, ако река, че живее на едно място, ще излезе, че навсякъде другаде е умрял.

ДЕЗДЕМОНА

Тогава можеш ли да узнаеш къде се намира?...

ШУТЪТ

Няма да оставя града на мира, додето не го узная!

ДЕЗДЕМОНА

И го замоли да дойде веднага! Кажи му, че съм говорила със съпруга си по неговия въпрос и че се надявам той да се уреди.

ШУТЪТ

Да сторя това, е в границите на човешките възможности и затова ще направя опит за неговото извършване.

Излиза.

ДЕЗДЕМОНА

Къде ли съм могла да я загубя
таз моя кърпичка?

ЕМИЛИЯ

Не знам, госпожо.

ДЕЗДЕМОНА

Бих предпочела — истина ти казвам —
да съм загубила кесия злато!
Добре, че моят благороден мавър
е тъй далеч от низките догадки,
присъщи на ревнивците, че инак
могъл би да помисли нещо лошо.

ЕМИЛИЯ

Не е ли от ревнивците?

ДЕЗДЕМОНА

Отело?
Бих казала, че палещото слънце
на родния му край е изпарило

във него тези сокове.

ЕМИЛИЯ

Той иде!

Влиза Отело.

ДЕЗДЕМОНА

Ще сторя всичко да го задържа,
додето дойде Касио... Любими,
добре ли си?

ОТЕЛО

Добре, любима моя...

Настрани.

О, колко тежко е да се преструваш!...
А как си ти?

ДЕЗДЕМОНА

Добре и аз, мой скъпи.

ОТЕЛО

Подай ми таз ръчица!... Доста влажна!

ДЕЗДЕМОНА

Не са я изсушили скръб и старост.

ОТЕЛО

Това говори за любвеобилност
и волност на сърцето. Влажна. Жарка.
Ръка такава иска пост, молитва,
живот набожен, отказ от света,
сурови упражнения; защото
зад нея чувствам малък потен бяс,
готов за палавства. Ръка добричка,
раздаваща охотно...

ДЕЗДЕМОНА

Тук си прав —
тя даде ти сърцето ми, нали?

ОТЕЛО

Преди сърцата сплитаха ръце —
сега ръце се сплитат без сърце!

ДЕЗДЕМОНА

При други може. Хайде, изпълнявай!

ОТЕЛО

Какво да изпълнявам, гълъбице?

ДЕЗДЕМОНА

Каквото обещал си. Вече пратих
да викнат Касио.

ОТЕЛО

Настинах снощи.
Подай ми своята кърпа!

ДЕЗДЕМОНА

Заповядай!

ОТЕЛО

Не, моята си!

ДЕЗДЕМОНА

Тя не е у мен.

ОТЕЛО

Не е у теб?

ДЕЗДЕМОНА

Не е.

ОТЕЛО

Голяма грешка!

Таз кърпа една циганка-баячка,
способна да разчита чужди мисли,
е дала нявга в дар на мойта майка,
откривайки й, че дорде я пази,
баща ми щял под чара й да бъде,
но подари ли я, или загуби,
той щял от нея да отвърне поглед
към чужди прелести. На мене тя,
умирайки, я завеща с молбата,
да я даря като венчален дар
на своята жена. И аз го сторих.
Затуй пази я, скъпа, както пазиш
зениците на своите очи!
Загубиш ли я, или подариш,
това ще бъде загуба, която
не би могла да се сравни със нищо!

ДЕЗДЕМОНА

Не е възможно!

ОТЕЛО

Истина е. В нея
втъкана е особена магия:
пророчица прастара, двеста пъти
видяла слънчевия кръговрат,
в прокобен бяс е везала ръба й;
свещен е бил и свиленият червей,
източил нишката; а за боя
е служил извлек от сърца, получен
при балсамирането на девици!

ДЕЗДЕМОНА

Наистина ли?

ОТЕЛО

Да. Затуй пази я!

ДЕЗДЕМОНА

О, да не бях я виждала!

ОТЕЛО

Защо?

ДЕЗДЕМОНА

Какво ти стана? Ти си тъй възбуден!

ОТЕЛО

Загубила си я? Така ли? Казвай!
Изчезнала ли е?

ДЕЗДЕМОНА

О, Боже!

ОТЕЛО

Чакам!

ДЕЗДЕМОНА

Не е загубена. Но и да беше,
какво от туй?

ОТЕЛО

Какво ли?

ДЕЗДЕМОНА

Аз ти казвам,
във къщи е!

ОТЕЛО

Донес я, да я видя!

ДЕЗДЕМОНА

Сега не ща, макар да мога. Виждам,
ти дириш повод, за да се измъкнеш.
Върни отново Касио на служба!
Какво ти струва?

ОТЕЛО

Кърпата, ти казвам!
Предчувствам нещо лошо!

ДЕЗДЕМОНА

Хайде! Хайде!
Не ще намериш по-добър от него
за тази длъжност!

ОТЕЛО

Кърпата!

ДЕЗДЕМОНА

Човек,
със тебе свързал своята съдба,
делил със тебе...

ОТЕЛО

Кърпата!

ДЕЗДЕМОНА

О, Боже!
Отело мой, какво ти е?

ОТЕЛО

Махни се!

Излиза.

ЕМИЛИЯ

И според вас тоз мъж не е ревнив?

ДЕЗДЕМОНА

За пръв път е такъв. Ах, в тази кърпа
наистина е имало вълшебство.
Горко ми! Как можах да я загубя!

ЕМИЛИЯ

Не се узнава мъж за две години.
Мъжете са стомах, жените — гозба.
Ядат ни лакомо, но щом са сити,
оригват се...

Влизат Яго и Касио.

Я, Касио с мъжа ми!

ЯГО

Не, друг път няма. Само с нейна помощ...
Ха, ето я! Вървете и молете!

ДЕЗДЕМОНА

Мой драги Касио! Какво ще кажеш?

КАСИО

Госпожо, ще повторя своята просьба
да ми помогнете да заживея
отново на света, възвърнат пак
във милостта на този, към когото
сърцето ми питае свята почит.
Не мога да вися във неизвестност!
Ако вината ми е тъй дълбока,
че минали заслуги, днешни мъки
и бъдещи отплати не успяват
да я запълнят в неговата обич,
печалбата поне да ми е тая,
печалната си участ да узная!
Облечен в принудително доволство,
тогава аз по други друм ще тръгна

да прося милостиня от съдбата!

ДЕЗДЕМОНА

О, благородни Касио, за жалост
опря о камък мойто адвокатство.
Съпругът ми е станал сякаш друг!
Ако в лицето беше променен,
тъй както е в обноските си, аз
навярно нямаше да го позная.
Повярвай ми, тъй дръзко се застъпвах
за тебе, че и аз накрая станах
мишена за гнева му! Но търпи!
За тебе ще направя всичко. Даже
което и за себе си, ей Богу,
не бих направила. Бъди спокоен!

ЯГО

Нима е гневен нашият началник?

ЕМИЛИЯ

Да, той преди минута ни напусна
в особена възбуда.

ЯГО

Гневен — той?

Видял съм го да гледа, без да трепне,
когато вражият снаряд косеше
войниците му и подобно дявол
в небето духна родния му брат!
Той — гневен? Значи, има нещо важно.
Отивам да го видя.

ДЕЗДЕМОНА

Да, върви!

Яго излиза.

Без друго мъчат го държавни грижи.

Я новост от Венеция, я тука
известие за заговор на Кипър,
но нещо мъти бистрия му дух.
В тез случаи мъжете имат навик
на дребни работи да си изкарват
яда от едрите. Така, когато
прищипнем пръст, боли ни вред. Мъжете
не са безгрешни богове. Не бива
да искаме от тях по всяко време
учтивостта на сватбения ден.
Признавам си, Емилия, че тайно,
забравяйки за устава войнишки,
срещу началството си възроптах
за грубостта му, но сега разбирам,
че моят съд е бил несправедлив!

ЕМИЛИЯ

Дано окажат се държавни грижи,
тъй както предполагате, а не
съмнения засягащи ви!

ДЕЗДЕМОНА

Боже!

Не съм му дала повод ни веднъж!

ЕМИЛИЯ

Не затова, че му е даден повод,
ревнивецът ревнува; а ревнува,
защото е ревнивец. Ревността
е грозна твар, която се зачева
от само себе си, без външна помощ!

ДЕЗДЕМОНА

Да пази Бог душата на Отело
от туй чудовище!

ЕМИЛИЯ

Амин, госпожо!

ДЕЗДЕМОНА

Ще го подиря. Касио, стой тука!
Ако добре настроен е, отново
ще се застъпя да ти върне поста.

КАСИО

Безкрайно благодарен вам, госпожо!

Дездемона и Емилия излизат.

Влиза Бианка.

БИАНКА

Ха, Касио, здравей!

КАСИО

Къде тъй, Бианка?
Заклевам ти се, хубавице моя,
че тъкмо се запътвах за към теб.

БИАНКА

Пък аз към теб! Една неделя цяла
те няма! Седем дни и седем нощи!
Това са сто шейсет и осем часа,
а всеки час в разлъка е сто пъти
по-дълъг от часа според стрелките!
О, тежко смятане!

КАСИО

Прости ми, Бианка!
Гнетят ме тези дни оловни мисли,
но скоро тъй ще зачестя при теб,
че целия си дълг ще ти платя
със лихва даже!

Дава ѝ кърпичката на Дездемона.

Миличка, дали
би избродирала за мен една
такава кърпа?

БИАНКА

А отде я имаш?
От нова някоя! Добре те знам!
Усетих, че се губиш, а сега
усещам и къде си се намирал!
Добре, добре!

КАСИО

Е, хайде! Женски ум!
Хвърли съмненията си в устата
на дявола, отдето са дошли!
Кълна ти се, че няма за какво!

БИАНКА

Това тогаз чие е?

КАСИО

Сам не зная.
Намерих я във своята квартира.
Харесва ми. Вземи я превади,
преди да са дошли да си я искат!
Сега върви и остави ме сам!

БИАНКА

Да те оставя? А защо?

КАСИО

Защото
очаквам генерала, а не е
за препоръчване да ме съгледа,
че съм със тебе.

БИАНКА

А защо например?

КАСИО

Не за това, че малко те обичам!

БИАНКА

А само че не ме обичаш много!

Добре, поизпрати ме и кажи:
ще дойдеш ли по-ранко тази вечер?

КАСИО

Ще те изпратя само две-три крачки,
защото чакам, казах ти. Но скоро
ще бъдем заедно.

БИАНКА

Добре тогава.

Условностите трябва да се спазват —
любовници навън не се показват!

Излизат.

ЧЕТВЪРТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Улица.

Влизат Отело и Яго.

ЯГО

Не бива, мислите?

ОТЕЛО

„Да мисля“, Яго?

ЯГО

Една целувчица на скрито?

ОТЕЛО

Не!

ЯГО

А с него да лежи в леглото гола,
без грях да върши, някой час и друг?

ОТЕЛО

В леглото гола с часове без грях?
Туй значи да надлъгва сатаната!
Безгрешнички такива, честна дума,
омразни са и дяволу, и Богу!

ЯГО

Простимо е, ако не правят нищо!
Виж, ако дал съм кърпичка във дар
на своята жена...

ОТЕЛО

Какво тогава?

ЯГО

Тогава, значи, кърпата е нейна,
а щом е нейна, може да я дава,
комуто иска.

ОТЕЛО

Женската ѝ чест
е също нейна. Може ли и нея
да дава тъй?

ЯГО

Честта е друго нещо.
Невидима е тя и сред жените
най-честните са често не тъй честни.
А, виж, за кърпичката...

ОТЕЛО

О, небе!
Да можех някак си да я забравя!
Та казваш?... О, тя плава в паметта ми —
подобно гарван чер над чумав дом...
Та казваш, че видял си я у него?

ЯГО

Е, да, но туй не значи...

ОТЕЛО

Всичко значи!

ЯГО

Чак всичко пък! Ами да бях ви казал,
че съм видял как тя ви позори,
или че чул съм него... има доста
такива самохвалковци, които
усетят ли — подир натраплив натиск
или защото тя самата иска —

да обладаят някоя жена,
след туй не могат да не го раздрънкат
по кръчмите...

ОТЕЛО

Той нещо ти е казал?

ЯГО

Ех, каза, но не повече от туй,
което сам ще отрече след клетва.

ОТЕЛО

Какво ти каза?

ЯГО

Каза, че... че бил...

ОТЕЛО

Какво, че бил?

ЯГО

Че бил... лежал...

ОТЕЛО

Със нея?

ЯГО

Със нея — върху нея. Както щете.

ОТЕЛО

Със нея!... Върху нея!... Лъже, мръсникът! Но ако... Ах, мръсна гадост!... Кърпата!... Признание!... Кърпата!... Да признае и ще го обеса за подвига му! Не, първо ще го обеса, а после ще признава!... Цял треперя!... Не може да съм тъй помрачен от гнева, без да има нещо на дъното! От празни думи не се раздрусвам така! Пфу! Носове, уши, устни! Възможно ли е?... Да признае!... Кърпата!... О, сатана!

Припада.

ЯГО

Ох, действа, действа! Работи, лекарство!
Тъй ловят се глупаци лековерни
и тъй се хвърлят във срама не малко
девици най-достойни и невинни!...
Ей, генерале! Чувайте! Отело!
Свестете се!

Влиза Касио.

А, Касио! Елате!

КАСИО

Какво е станало със генерала?

ЯГО

Пак епилепсия. За втори път.
Веднъж припадна вчера, днес отново!

КАСИО

Разтрий му слепите очи!

ЯГО

Не, не!

Не бива да се бута, щом припадне,
защото инак му излиза пяна
и почва да бесува. Ха, помръдна!
Не стойте тук — свестява се! Вървете!
Когато си отиде, много искам
да поговоря с вас за нещо важно.

Касио излиза.

Е, как е, генерале? Ха, така!
Не сте ли си ударили челото?

ОТЕЛО

Ти гавриш ли се с мене!^[17]

ЯГО

Не, кълна се!
Бих искал да търпите като мъж
нещастieto си.

ОТЕЛО

Какъв ти мъж!
Измаменият мъж е скот рогат!

ЯГО

Тогаз е говедарник всеки град!

ОТЕЛО

Похвали ли ти се?

ЯГО

Голямо чудо!
Вий само представете си, че всеки
брадат мъжага, който е зажеглен,
навярно тегли същия товар!
Милиони спят в чаршафи, за които
те биха дали клетва, че са лични,
а пък са общи. Вий сте по-добре.
Повярвайте ми, генерале, туй е
ужасна подлост, дяволска свръхгавра —
да лижеш вкъщи си една пачавра
и да я смяташ чиста! Не! Да знаем!
Щом знам какво съм аз, ще знам и нея
какво да я направя!

ОТЕЛО

Умни думи!

ЯГО

Въоръжен с търпение, тогава
идете там встрани! Додето бяхте

в несвяст от мъка — слабост недостойна
за мъж от ранга ви! — оттук случайно
премина Касио. Пообясних му
припадъка ви със каквото можех
и го отпратих. Той ще дойде пак
да си побъбрим. Вий се скрийте там
и зорко проследете как ликът му
ще цъфне в присмех, похот и доволство,
когато го накарам да повтори
къде, кога, за колко време, как
е вършил досега и мисли пак
да върши работата на жена ви.
Повтарям, наблюдавайте! Но само
владейте се, че иначе не сте мъж,
а роб на своите страсти!

ОТЕЛО

Чувай, Яго,
ще видиш, че аз мога да съм хитър,
ала — помни! — и кървав!

ЯГО

Туй не пречи.
Но всяко нещо има своето време.
Вървете да се скриете.

Отело се скрива в страни.

Сега
ще заговоря Касио за Бианка —
една от тез, които си купуват
храна и дрешки, като си продават
милувките. Тя луда е по него —
такъв е жребият на тез мадами:
те мамят всички, тях един ги мами!
Той, само щом му спомена за нея,
ще си умре от смях... Ха, ей го, иде!

Влиза отново Касио.

И този смях ще подлуди Отело.
Излъган и ревнуващ, той ще вложи
във всеки жест, движение, усмивка
на бедния ни Касио съвсем
превратен смисъл... Как сме, лейтенант?

КАСИО

По-зле — щом чуя да ме назовават
с туй звание, което не е мое!

ЯГО

Молете настойчиво Дездемона
и пак ще си го върнете, кълна се!
Ако зависеше от Бианка, вече
да сте направил бляскава кариера!

КАСИО

Оная ли?

ОТЕЛО

Ха, вече се надсмива!

ЯГО

Тя май е лапнала съвсем по вас!

КАСИО

Горкичката, какво да я направиш!

ОТЕЛО

Отрича с думи, а със смях признава!

ЯГО

Я, чуйте, Касио!

ОТЕЛО

Сега го кара
да му разправи за жена ми. Хайде!

Добре върви!

ЯГО

Тя казвала, че вие
сте щял да се ожените за нея.
Наистина ли е така?

КАСИО

Ха-ха!

ОТЕЛО

А, триумфираш, цезарю! Не бързай!

КАСИО

Аз да се ожения за нея? За една от занаята? Имай малко вяра в ума
ми! Да не ми е изпила чавка мозъка! Ха-ха!

ОТЕЛО

Така, така! Смее се добре, който се смее последен!

ЯГО

Но слухът е плъзнал из целия град!

КАСИО

Хайде бе!

ЯГО

Негодник да съм, ако не е така!

ОТЕЛО

Лепнал си ми клеймото, а? Добре, добре!

КАСИО

Сама го е измислила, маймуната му с маймуна! Нейно си
желание — не мое обещание! Ще ѝ се и ги пуска!

ОТЕЛО

Яго ми прави знак! Почва да разказва!

КАСИО

Ей сега пак беше тука. Преследва ме навсякъде. Оня ден, както си приказваме край брега с едни венецианци, и ето ти я и нея! Като цъфна, куклата, като ми се хвърли на врата!

ОТЕЛО

„Скъпи Касио“! Ясно! Показва как го е прегръщала!

КАСИО

Като пусна едни сълзи! Виси ми на шията, разтърсва ме целия, дърпа ме! Ха-ха!

ОТЕЛО

Описва как го е влачила към спалнята ми! О, носа ти го виждам, но къде е кучето, на което ще го хвърля!

КАСИО

Ще трябва да се отърва от нея.

ЯГО

Ето я собственолично!

Влиза Бианка.

КАСИО

Пак завоня на невестулка! Колко шишета парфюм си си лиснала! И докога ще ме гониш по петите!

БИАНКА

Дяволът и майка му те гонят по петите! Ти какво си представяш с тази кърпичка, дето ми я даде? И аз, със целия си, да се съглася! Намерил я в стаята си и не знаел на кого е! Как не! Някоя хубостница му я подарила, а аз трябва да й преваждам дрипите! Дръж си я! (*Хвърля кърпичката на земята.*) Откъдето И да си я взел, няма да я пипна!

КАСИО

Бианка! Миличка! Какво ти става?

ОТЕЛО

Господи, моята кърпа!

БИАНКА

Ако дойдеш вкъщи тази вечер — добре; ако не — хич да не си ми се мяркал!

Излиза.

ЯГО

По нея! По нея!

КАСИО

Няма как! Инак ще проглуши целия град!

ЯГО

При нея ли ще вечеряте?

КАСИО

Сигурно.

ЯГО

Тогава може да намина и аз. Иска ми се да поговорим.

КАСИО

Заповядай! Ще те чакам, значи!

ЯГО

Добре, добре! Побързайте!

Касио излиза.

ОТЕЛО (*излиза напред*)
По кой начин да го убия, Яго?

ЯГО
Забелязахте ли как се кикотеше от доволство?

ОТЕЛО
О! Яго!

ЯГО
А кърпичката видяхте ли?

ОТЕЛО
Моята беше, нали?

ЯГО
Вашата, ръката си отрязвам! Колко цени само безразсъдната ви жена! Тя му прави подаръци, а той ги дава на флърцата си!

ОТЕЛО
Да можех да го умъртвявам девет години подред!... А тя? Такава красива, мила, нежна!

ЯГО
Не, трябва да забравите за това!

ОТЕЛО
Да! Да загине, да се сплуге и да иде в пъкъла още тази нощ! Не бива да живее повече! Не, сърцето ми е станало на камък! На, като го ударя, ръката ме заболява!... О, светът не знае по-сладко създание! Тя би могла да бъде жена на император и да властва над него и империята му!

ЯГО
Не, по този път никъде няма да стигнете!

ОТЕЛО

Да се обеси! Само казвам каква е. Такава майсторка на иглата! Така изкусна в музиката! Тя би размекнала със звуци най-свирепата мечка! И колко е остроумна, какво въображение има!...

ЯГО

Толкоз по-виновна е!

ОТЕЛО

Да, хиляди, хиляди пъти по-виновна!... А колко ласкава!...

ЯГО

Дори прекалено.

ОТЕЛО

Да, прав си! И все пак жалко за нея, Яго! О, Яго, колко жалко за нея! Яго!

ЯГО

Щом толкоз се разнежвате над нейната порочност, издайте ѝ разрешително да си шава! Ако вас не ви засяга, другите — още по-малко.

ОТЕЛО

Ще я накълцам на мръвки! Да ми слага рога!

ЯГО

Да, това е гнусно.

ОТЕЛО

И с мой офицер!

ЯГО

Още по-гнусно!

ОТЕЛО

Намери ми отрова, Яго! За тази нощ! Няма да я обвинявам, за да не би това нейно лице, това нейно тяло пак да размекнат волята ми! За

тази нощ, Яго!

ЯГО

Не с отрова. Удушете я в леглото! В същото, което е омърсила!

ОТЕЛО

Да! Добре! Съответствието ми харесва! Много добре!

ЯГО

А Касио оставете на мене! До полунощ ще чуете нещо за него.

ОТЕЛО

Отлично!

Тръбен звук.

Ха! Каква е таз тръба?

ЯГО

Вестител от Венеция навярно.

Влизат Лодовико, Дездемона и свита.

Посланикът на дожа, Лодовико.

И вашата жена, и тя е с него.

ЛОДОВИКО

Да ви закриля Господ, генерале!

ОТЕЛО

Благодаря ви от сърце, синьоре!

ЛОДОВИКО

Приветствия от дожа и Сената!

Предава му писмо.

ОТЕЛО

Целувам с почит знака на властта им!

Отваря писмото и чете.

ДЕЗДЕМОНА

Какви са новините, братовчеде?

ЯГО

Добре дошли! Щастлив съм да ви видя
на острова, синьор!

ЛОДОВИКО

Благодаря ви.

А как е Касио?

ЯГО

Ами... живее.

ДЕЗДЕМОНА

Между съпруга ми и лейтенанта
се появи дълбока пукнатина.
Но вий ще ги сдобрите, братовчеде!

ОТЕЛО

Премного сигурност!

ДЕЗДЕМОНА

Какво, съпруже?

ОТЕЛО (*чете*)

„... Да се изпълни. Във противен случай...“

ЛОДОВИКО

Той не на нас. Зает е със писмото.
Та, значи, има дрязга между тях?

ДЕЗДЕМОНА

О, да. И аз направила бих много,

да я загляда някак си, защото
обичам Касио от все сърце!

ОТЕЛО

О, плам и сяр!

ДЕЗДЕМОНА

Господарю мой!

ОТЕЛО

Ум имате ли?

ДЕЗДЕМОНА

От какво е гневен?

ЛОДОВИКО

Навярно от писмото. Подразбрах,
че то го отзовава и поставя
на мястото му Касио.

ДЕЗДЕМОНА

Ей Богу,
това ме радва!

ОТЕЛО

Тъй ли?

ДЕЗДЕМОНА

Но, съпруже!...

ОТЕЛО

А мен ме радва, че сте полудяла!

ДЕЗДЕМОНА

Отело!

ОТЕЛО

Дявол!

Удря ѝ плесница.

ДЕЗДЕМОНА

Господарю мой,
това не съм заслужила!

ЛОДОВИКО

Отело,
Венеция не ще повярва в туй,
дори под клетва да ѝ го разкажа!
Разплакайте я. Искайте ѝ прошка!

ОТЕЛО

О, дявол, дявол! Ако би могла
земята да зачева от сълзи,
от всяка капка тук се би излюпил
ридаещ крокодил! Марш, марш оттука!

ДЕЗДЕМОНА

Отивам си, за да не ви раздразвам.

Тръгва си.

ЛОДОВИКО

Каква безропотност, какво покорство!
Върнете я обратно, генерале!

ОТЕЛО

Госпожо!

ДЕЗДЕМОНА

Господарю?

ОТЕЛО

Аз я върнах.
Защо ви трябваше?

ЛОДОВИКО

Кому? На мене?

ОТЕЛО

Не вий ли пожелайте да я върна?
Тя може да се връща, пак да тръгва,
да се завъртва, вас да завърти!
А също и да плаче, да, да плаче!
И е покорна, както вий твърдите,
покорна много... Пускай, пускай сълзи!...
А със това писмо... Двулична кукла!...
Сенатът отзовава ме... Пътувай!...
И аз се подчинявам и ще тръгна
веднага за Венеция!... Ти, марш!...

Дездемона излиза.

Ще ме замести Касио!... Синьоре,
довечера ще бъдете мой гост.
Добре дошъл при нас!... Кози! Маймуни!

Излиза.

ЛОДОВИКО

Това ли е достойният Отело,
когото венецианският Сенат
единогласно счете най-пригоден
за делото си; този, чийто дух
безсилна бе страстта да развълнува;
чиято твърдост изстрелът залутан
на случая не можел да одраска?

ЯГО

Той много измени се напоследък.

ЛОДОВИКО

Опасност няма ли? С ума си как е?

ЯГО

Тъй, както го видяхте. Не на мен се пада да го съдя. Ако той не е какъвто би могъл да бъде, аз пръв скърбя!

ЛОДОВИКО

Да зашлеви жена си!

ЯГО

Туй беше лошо. Но дано остане най-лошото от всичко!

ЛОДОВИКО

Не разбирам.

Такъв ли е изобщо, или само писмото е разпалило кръвта му до тази грубост?

ЯГО

О, уви, уви!...

Но честността ми пречи да разказвам онуй, което съм видял и зная. Добре го наблюдавайте и той със своите постъпки ще направи излишна мойта реч. Следете сам и ще ви стане ясно.

ЛОДОВИКО

Съжалявам,
че тъй дълбоко съм се мамил в него!

Излизат.

[17] „... *Ти гавриш ли се с мене?*...“ — Отело вижда в думите на Яго намек за рогата на мамения съпруг. ↑

ВТОРА СЦЕНА

В крепостта.

Влизат Отело и Емилия.

ОТЕЛО

И казвате, не сте видяла нищо?

ЕМИЛИЯ

Не съм видяла! Нито пък съм чула!
През ум не ми е минало дори!

ОТЕЛО

Все пак сте ги видяла да се срещат.

ЕМИЛИЯ

Но нищо лошо не видях в това
и чувах помежду им всяка дума!

ОТЕЛО

Не си ли шепнеха?

ЕМИЛИЯ

Не, ни веднъж!

ОТЕЛО

Не ви ли е отпращала за нещо?

ЕМИЛИЯ

Не, ни веднъж!

ОТЕЛО

За маска, за ветрило,
за ръкавици?

ЕМИЛИЯ

Ни веднъж!

ОТЕЛО

Хм, чудно!

ЕМИЛИЯ

Душата си залагам, господарю,
че тя е честна! Ако през ума ви
минава друга мисъл, незабавно
пъдете я, за да не ви отрови!
А ако някой ви я е втълпил,
дано го стигне клетвата, с която
създателят прокле змията в рая!
Защото, ако вашата жена
не е безгрешна, значи, че мъжете
на този свят са до един нещастни:
от техните съпруги най-добрата
ще бъде мръсна като клеветата!

ОТЕЛО

Извикайте я!

Емилия излиза.

Бива я да дрънка,
но всяка сводница умее толкоз,
а тази тук е рядко хитра стърва!
Килерче, пълно със безсрамни тайни
и със уста под ключ!... А съм я виждал
да коленичи, да се моли Богу!

Влиза отново Дездемона, следвана от Емилия.

ДЕЗДЕМОНА

Повикал сте ме, господарю мой?

ОТЕЛО

Ела ми, пиленце!

ДЕЗДЕМОНА

Защо ви трябвавам?

ОТЕЛО

За да те видя малко във очите.

Вдигни, вдигни лице!

ДЕЗДЕМОНА

Какво е туй
ужасно хрумване?

ОТЕЛО

А вий, мадам,
недейте си забравя занаята!
Любовниците — вътре, вий — отвънка.
Щом някой иде, викайте „хъм-хъм“ —
не ви е чак първица! Хайде, марш!

Емилия излиза.

ДЕЗДЕМОНА

На колене ви моля, обяснете:
какво се крие в думите ви? Чувствам,
че те са пълни с гняв, но не разбирам
какъв е смисълът им!

ОТЕЛО

Ти коя си?

ДЕЗДЕМОНА

Жена ви, господарю. Вашта вярна
и предана съпруга.

ОТЕЛО

Закълни се!

Осигури си мястото във ада,
че, току-виж, пред твоя лик на ангел
бесът се стреснал и те изтървал!
Дай клетва пред небето, че си вярна!

ДЕЗДЕМОНА

То знае, че съм вярна!

ОТЕЛО

Не, то знае,
че си невярна повече от ада!

ДЕЗДЕМОНА

Как, господарю? Към кого? С кого?

ОТЕЛО

Ах, Дездемона, махай се оттука!
Върви си! Махай се!

ДЕЗДЕМОНА

О, черна напаст!
Ти плачеш, господарю! Обясни ми,
нима съм аз виновна за плача ти?
Ако си мислиш, че баща ми бил е
причината да бъдеш отзован,
не ме вини: ако за тебе той е
загубен, и за мене е загубен,
съпруже мой!

ОТЕЛО

Да беше на небето
угодно със беди да ме изпита,
да ме засипе със позор и срам,
до ноздрите да ме завре във бедност,
в затвор да хвърли мен и всички мои

надежди, до последната, аз пак
в душата си открил бих една капка
търпение. Но да ме стори цифра
в часовника на присмеха, та дълго
стрелката му да сочи в мене с пръст,
уж движещ се, а сякаш спрял! Не мисля,
че бих изтраял и срама. Да бих!
Но как от туй, в което аз съм скрил
сърцето си; от туй, което прави
живота ми и без което няма
живот за мен; от извора на мойто
съществуване, което съхне,
откъснато от него — от туй всичко
лишен да бъда или да го пазя,
но като тинест водоем, във който
да се заплождат жаби? Пред това
дори Търпението — туй небесно
розовоусто ангелче — смрачава
лице на адска фурия^[18]!

ДЕЗДЕМОНА

Аз вярвам,
че моят господар ме счита чиста!

ОТЕЛО

Да, чиста като летните мухи
във кланицата, дето недоснесли
яйцата си и вече блудстват пак!
Защо си цъфнал, плевел тъй прекрасен,
че сетивата ме болят от теб?

ДЕЗДЕМОНА

О, Боже мой, каква неосъзната
простъпка съм допуснала, съпруже?

ОТЕЛО

Нима тоз снежен лист, таз бяла книга

създадени са, за да се напише
на тях „Развратница“? О, мръсна кучка!
Какво си сторила? Река ли само
да го разкажа, тези свои бузи
ще трябва да превърна в пещи, жарки
от изгорелия до pepел свян!
Какво си сторила? Небето горе
затиска нос; луната зажумява;
дори и вятърът — тоз блудник, който
целува де що срещне — се спотайва
вдън земни кухни, за да не чуе
какво си сторила!

ДЕЗДЕМОНА

Кълна се, вие
без право ме обиждате!

ОТЕЛО

Защо?
Не си ли кучка?

ДЕЗДЕМОНА

Не, кълна се в Бога!
Ако това, съсъда си да пазиш
за своя господар, далеч от чуждо
докосване, не значи да си кучка,
то аз не съм заслужила туй име!

ОТЕЛО

Та, казваш, не си кучка, а?

ДЕЗДЕМОНА

Не съм,
кълна се в християнската си вяра!

ОТЕЛО

Не е възможно!

ДЕЗДЕМОНА

Господи, прости ми!

ОТЕЛО

Тогава извинете! Аз ви сбърках
със хитрата венецианска курва,
която се омъжи за Отело!...
Ей вий...

Влиза Емилия.

... чиято длъжност е обратна
на свети Петровата! Вий, ключарко
на пъкъла! Да, вие! Вие! Вие!
Ний свършихме! Вземете за труда!

Хвърля ѝ монети.

Ключа след мен и никому ни дума!

Излиза.

ЕМИЛИЯ

О, Господи! Защо така говори?
Какво ви каза? Как сте?

ДЕЗДЕМОНА

Още в шемет!...

ЕМИЛИЯ

Какво е станало със господаря?

ДЕЗДЕМОНА

С кого?

ЕМИЛИЯ

Със господаря ни, с кого!

ДЕЗДЕМОНА

Ах, кой е твоят господар?

ЕМИЛИЯ

Как кой?

Тоз, който е и ваш!

ДЕЗДЕМОНА

Аз нямам вече
свой господар. Недей да ме разпитваш.
Аз нямам сълзи, драга, а пък само
със плач могла бих да ти отговоря.
Леглото ми таз вечер постели
с постелките от сватбената нощ...
И моля те, кажи на своя мъж
да дойде тук!

ЕМИЛИЯ

Каква промяна, Боже!

Излиза.

ДЕЗДЕМОНА

Заслужила съм го! Кога ли лошо
съм се държала, та да будя в него
тъй страшни подозрения за нищо?

Влизат Яго и Емилия.

ЯГО

На вашите услуги съм, госпожо.
Какво ви е?

ДЕЗДЕМОНА

Сама не знам. Децата
се възпитават с ласка. Той могъл би

с любов да ме сгълчи. Защото аз съм
наистина дете за грубостта:
не съм навикнала да ми крещят!

ЯГО

Какво е станало?

ЕМИЛИЯ

Какво ли, питаш?

Това, че господарят я нарече
мръсница, кучка и каква ли не —
все думи, дето мъчно ги изтрайват
жените с чест!

ДЕЗДЕМОНА

Такава ли съм, Яго?

ЯГО

Каква, мадам?

ДЕЗДЕМОНА

Каквато тя ви каза,
че той ми каза, че била съм.

ЕМИЛИЯ

„Курва“ —

това й каза! И натряскан просяк
такива грозни думи не говори
на дриплата си!

ЯГО

А защо го стори?

ДЕЗДЕМОНА

Не знам, но знам си, че не съм такава!

ЯГО

Недейте! Не плачете!... Дявол взел го!

ЕМИЛИЯ

Затуй ли се отказа тя от дом,
баща, родина, тежки кандидати,
за да ѝ вика тъй? И да не плаче!

ДЕЗДЕМОНА

Такъв ми е бил жребият!

ЯГО

Хай, дявол!
Отде му е дошло?

ДЕЗДЕМОНА

Небето знае!

ЕМИЛИЯ

Да пукна, ако някой гаден изрод,
мошеник ловък, подъл интригант,
мръсник и негодяй за лична полза
не е измислил тази мръсотия!

ЯГО

Не, няма на света такива хора!

ДЕЗДЕМОНА

А ако има, Бог да им прости!

ЕМИЛИЯ

Да им прости бесилото! И ада
да им изглозга космите дано!
Ще я нарича „курва“! Отде знае?
С кого я е видял? Где? Как? Кога?
С какво е дала толковичък повод?
Под кожата му се е вмъкнал някой
злодей, разбойник, пакостник презрян!

Да ще небето да разголи тези
безбожни сплетници и бич да вложи
във всяка честна длан, че да ги гоним
пред хората от изток чак до запад!

ЯГО

Не викай толкоз!

ЕМИЛИЯ

Пфу, не ги е грях!
Един от тях нали преди обърна
ума ти откъм opakото, уж че
аз имала съм нещо с генерала...

ЯГО

Мълчи, глупачко!

ДЕЗДЕМОНА

Помогни ми, Яго,
отново да спечеля своя мъж!
Иди, приятелю! Поговори му!
Защото аз не знам с какво могла съм
да го загубя. Ей ме, коленича:
ако сгрешила съм най-малко даже
на дело или в мисъл; ако тези
очи, уши и други сетива
са се зарадвали от чужда хубост;
ако не го обичам, както вчера
съм го обичала и както утре
ще го обичам (даже да рече
да ме напъди боса по света),
бял ден да не дочакам! Много може
да стори грубостта и той със грубост
живота ми могъл би да разсипе,
но не да драсне моята любов!
Аз тази дума, със която той
ме назова, не смея да я кажа,

а камо ли да сторя туй, с което
се тя заслужва! Не, не бих могла
за всички суети на този свят!

ЯГО

Госпожо, успокойте се! Това е
нетрайно кипване. Държавни грижи
разсърдили са го.

ДЕЗДЕМОНА

Дано е тъй!

ЯГО

Повярвайте ми, тъй е!

Тръбен звук.

Таз тръба
ви кани за вечерята. Вървете!
Венецианските ви гости чакат.
И без сълзи! Ще се оправи всичко!

Дездемона и Емилия излизат.

Влиза Родриго.

Какво има, Родриго?

РОДРИГО

Ти, Яго, не играеш честно с мен!

ЯГО

Какво нечестно съм ти направил?

РОДРИГО

Всеки ден ме залъгваш с нова измислица! И забелязвам
напоследък, че по-скоро отдалечаваш от мен стодните случаи,
отколкото да ми създаваш причини за надежди. Но това, да знаеш, вече
няма да го търпя! И още не съм убеден, че трябва да ти се размине
всичко, което аз, глупакът, изпатих досега заради тебе!

ЯГО

А искаш ли да ме изслушаш, Родриго?

РОДРИГО

Доста съм те слушал! У тебе думи и дела не са в родство помежду си!

ЯГО

Несправедливо ме обвиняваш!

РОДРИГО

Истината те обвинява! Разорен съм до дъно! Скъпоценностите, които измъкна от мене, уж за да ги дадеш на Дездемона, досега да са покварили монахиня! Ти ми каза, че ги била приела с думи, обещаващи благосклонност в близко бъдеще. А нищо такова не виждам!

ЯГО

Добре, добре! Карай!

РОДРИГО

Добре? И да карам? Не мога да карам! И това никак не е добре! Дори ми се вижда, че има нещо нечисто тук и почвам да се чувствам изигран!

ЯГО

Много добре!

РОДРИГО

Казах ти, че никак не е добре! Сам ще подиря среща с Дездемона! Ако ми върне скъпоценностите, ще престана да я ухажвам и ще ѝ се извиня за незаконното си домогване. Ако не ми ги върне, бъди уверен, че ще подиря удовлетворение от тебе!

ЯГО

Каза ли си всичко?

РОДРИГО

Да. И всичко, което казах, ще го извърша!

ЯГО

И хубаво! Сега виждам, че си имал дух, и започвам да си съставям по-добро мнение за тебе! Дай си ръката, Родриго! Твоето недоволство беше основателно и все пак аз те уверявам, че съм действал безукорно в твоя полза.

РОДРИГО

Нещо не се забелязваше!

ЯГО

Разбира се, че не се е забелязвало и твоето съмнение не е лишено от разумност. Но, Родриго, ако ти си наистина такъв, какъвто сега повече от всякога имам основание да те считам — искам да кажа: смел, храбър и безстрашен, — покажи го тази нощ! И ако следващата нощ не се насладиш на Дездемона, избириай сам начина, по който ще ми вземеш живота!

РОДРИГО

Каква е работата? Стига да е в кръга на разумното и възможното!...

ЯГО

Драги мой, от Венеция е пристигнала заповед, която назначава Касио на мястото на Отело.

РОДРИГО

Вярно ли? Че тогава Отело и Дездемона ще се върнат във Венеция!

ЯГО

О, не. Той си заминава за Мавритания и ще отмъкне със себе си прекрасната Дездемона. Освен ако не го задържи тук някоя случайност. А каква по-добра случайност от отстраняването на Касио?

РОДРИГО

Какво разбираш под „отстраняването“ му?

ЯГО

Ами това, да стане непригоден да замести Отело, като му бъде светено маслото.

РОДРИГО

И това трябва аз да го направя?

ЯГО

Да, ако имаш дързостта да се бориш за своето право и изгода. Днес той ще остане на вечеря у една фльорца и аз ще го подиря там. Той не знае още за честта, която го е постигнала. Ако го изчакаш нейде наблизо, ще уредя да излезе оттам между дванайсет и един — и тогава е твой! Аз ще бъда зад него за всеки случай и двама ще си го обработим както трябва. Хайде, не стой като треснат, а тръгвай с мене! Ще ти докажа така убедително необходимостта от неговата смърт, че ще се почувстваш задължен да го очистиш. Хайде, крайно време е за вечеря! Нощта ей сега ще превали. На работа!

РОДРИГО

Трябват ми още доводи.

ЯГО

Ще ги имаш, не бой се!

Излизат.

---

[18] Фурия — фуриите били римски божества на отмъщението. ↑

ТРЕТА СЦЕНА

Другаде в крепостта.

Влизат Отело, Лодовико, Дездемона, Емилия и свита.

ЛОДОВИКО

Не, моля ви! Недейте си създава
излишен труд!

ОТЕЛО

Защо? Ще ви изпратя.
Разходка след вечеря не вреди.

ЛОДОВИКО

Спокойна нощ, мадам! Благодаря ви.

ДЕЗДЕМОНА

И аз благодаря ви за честта.

ОТЕЛО

Да тръгваме!... Дездемона!

ДЕЗДЕМОНА

Да, господарю?

ОТЕЛО

Ти си легни веднага. Ще се върна след малко. И освободи тази
своя прислужница!

ДЕЗДЕМОНА

Ще бъде сторено, съпруже мой.

Отело, Лодовико и свитата излизат.

ЕМИЛИЯ

Изглежда по-учтив. Какво ви каза?

ДЕЗДЕМОНА

Че щял да се завърне подир малко
и нареди веднага да си легна,
а тебе, каза, да освободя.

ЕМИЛИЯ

Да ме освободите?

ДЕЗДЕМОНА

Да, тъй каза.

Затуй донес ми нощницата, драга,
и си върви — не бива да го дразним.

ЕМИЛИЯ

О, да не бяхте се видели с него!

ДЕЗДЕМОНА

Какво говориш! Толкоз го обичам,
че и упорствата му, и сръдните,
и укорите му — я, откопчай ме! —
за мен са прелестни!

ЕМИЛИЯ

Застлах леглото
тъй, както наредихте.

ДЕЗДЕМОНА

Все едно.

О, Боже какви глупости ни идат!
Ако от двете ни умра аз първа,
покрий ме във ковчега със една
от тез постелки!...

ЕМИЛИЯ

Врели-некипели!

ДЕЗДЕМОНА

Във къщи имахме една слугиня
на име Барбара. Обикна тя,
но нейният пройдоха я заряза.
Тя пееше една такава песен
за ивата — наивна, ала сякаш
разказваща съдбата ѝ; и с нея
издъхна тя. Сега все тоз напев
върти ми се и току-виж, склонила
глава встрани, запея, както нявга
горката Барбара... Но бързай, бързай!

ЕМИЛИЯ

Да донеса ли нощницата?

ДЕЗДЕМОНА

Не,

бъди добра и откопчай ме тука!...
Тоз Лодовико е приятен мъж.

ЕМИЛИЯ

Красавец!

ДЕЗДЕМОНА

И забавен събеседник.

ЕМИЛИЯ

Зная във Венеция една дама, която би пропътувала боса до
Палестина за едно докосване на брадичката му!

ДЕЗДЕМОНА (*nee*)

„Девойка печална под ива седи
Венче увий ми, иво, иво —
с глава на колене, с ръка на гърди.

И с мен плачи ми, иво, иво,
че той красиво
кле ми се, иво,
но бе лъжливо,
лъжливо, иво!

По камъка хладен сълзи й текат
Венче увий ми, иво, иво —
и жална й песен струите влекат...“

Подава дреха.

Сложи и таз при другите!

Пее.

„— И с мен плачи ми, иво, иво...“
Побързай, моля те! Сега ще дойде.

Пее.

„Недейте го съди! Прощавам му аз!“ ...
Не, туй бе после... Чувай! Някой чука!

ЕМИЛИЯ

Това е вятърът...

ДЕЗДЕМОНА (пее)

„— Измамник!“ — му рекох, но каза ми той:
Венче увий ми, иво, иво —
Жените безчет са, мъжете — безброй
Тъй! Лека нощ! Очите ми смъдят —
на плач ще е.

ЕМИЛИЯ

Ами!

ДЕЗДЕМОНА

Така разправят.
О, тез мъже! Емилия, кажи ми,
ти мислиш ли наистина, че има
жени да мамят своите съпрузи

така безсъвестно?

ЕМИЛИЯ

Че как да няма!

ДЕЗДЕМОНА

Ти би ли го направила, да кажем,
че ти предложат този свят в замяна?

ЕМИЛИЯ

А вий не бихте ли?

ДЕЗДЕМОНА

Не бих, кълна се
пред божията светлина!

ЕМИЛИЯ

И аз
не бих пред светлината. Но не знам
дали на тъмничко...

ДЕЗДЕМОНА

Ще го направиш,
ако дадат ти този свят?

ЕМИЛИЯ

Госпожо,
светът е нещо едро, не е брошка,
а пък грехът е нищо: грешка-прошка!

ДЕЗДЕМОНА

Така говориш, но не ще го сториш!

ЕМИЛИЯ

Ще го сторя и ще се престоря, че не е било. Казвам ви: за някое пръстенче няма да го направя; и за метър батиста — няма; нито за фусти, блузки и шапчици. Но за целия свят... Защо да не сложа на

съпруга си едни малки рогца, ако ще ги скрия веднага под голямата корона на света? За такава печалби отивам в чистилището!

ДЕЗДЕМОНА

Проклетата нека бъда, ако сторя подобен срам за целия тоз свят!

ЕМИЛИЯ

Защо? Срамът е срам пред света, а щом получите света срещу труда си, срамът ви ще бъде срам пред вашия си свят и вие можете да си го заличите, ако искате.

ДЕЗДЕМОНА

Не вярвам, че жени такива има!

ЕМИЛИЯ

Аз знам дузина, а към тях сложете и всички тез, които би побрал светът, за който те са съгрешили. Но мисля, че вината е в мъжете, ако жените бъркат. Те защо, забравили дълга семеен, пръскат, което нам се пада, в чужди скути? Защо от ревност постоянно стягат юздите ни? И бият ни нередко и ни орязват къщните разходи, ей тъй, напук! Та да не би жените да сме без злъчки? Може да сме нежни, но кипнем ли, ний знаем да мъстим. Та нека благоверните ни помнят, че и съпругите им имат чувства, око, небце за сладко и горчиво! Какво ги кара да търчат по други? Желание да се позабавляват? Възможно. Или страст? И страст навярно. А може би и слаба воля? Да. А ние според тези господа

без страст ли сме? Не щеме ли забава?
Или у нас е волята по-здрава,
отколкото у тях? Тогаз да знаят,
че те започват, но у нас е краят
и ако тук-таме рога получат,
то те самите на това ни учат!

ДЕЗДЕМОНА

Върви, върви! По бих желала аз
да ражда злото в тях добро у нас!

Излизат.

ПЕТО ДЕЙСТВИЕ

ПЪРВА СЦЕНА

Улица.

Влизат Яго и Родриго.

ЯГО

Измъквай шпагата си! Той излиза!
Стой тук, зад ъгъла, и като мине,
муши, не бой се! Аз ще ти помогна.
Помни, че от това зависи всичко!
Или — или! Стегни се! И без страх!

РОДРИГО

Бъди наблизо! Ако нещо стане...

ЯГО

До тебе съм! Бъди готов за удар!

Отива встрани.

РОДРИГО

Не ме влече таз работа, но той
ми даде убедителни причини.
Един човек по-малко! Действай, шпаго!

ЯГО

Аз тази пришка я раз чесах тъй, че
чак мен ме засърбя! Дали Родриго
ще прати Касио на оня свят,
или обратното, или взаимно
ще се изтрепят — аз печеля всякак.
Остане ли Родриго, ще си иска
онуй, което изцедих му, уж

за съблазняване на Дездемона.
Това не ми се ще. Ако, обратно,
остане Касио — със всичко свое
той пръска чар, пред който аз съм урод!
А може мавърът да му разкрие
играта ми и всичко да пропадне.
Не, трябва да умре!... Излиза! Той е!

Влиза Касио.

РОДРИГО

Познах му стъпките!... Умри, подлец!

Нанася удар.

КАСИО

Тоз удар би бил смъртен, ако нямах
под блузата си сигурна защита!
Сега да видим твоята!

Изважда шпага. Двамата си нанасят удари.

РОДРИГО

Умирам!

КАСИО

Осакатиха ме! На помощ! Хора!

Яго излиза.

Влиза — встрани — Отело.

ОТЕЛО

Гласът на Касио! Добрият Яго
е изпълнителен!

РОДРИГО

О, аз — негодник!

ОТЕЛО

Да, точно тъй е!

КАСИО

Помощ! Факли! Лекар!

ОТЕЛО

Да, той е, той! О, честни, верни Яго,
бедата на приятеля си взел
тъй присърце, ти даваш ми урок!
Мръснице, твоят мил е мъртъв! Скоро
и ти ще срещнеш черния си край!
Готви се във леглото си, защото
очите ти не ще смекчат мъстта ми,
а нейният закон е — знай — такъв:
върху петно от сласт — петно от кръв!

Излиза.

Влизат Лодовико и Грациано.

КАСИО

Убийство! Стража! Хора! Помощ! Помощ!

ГРАЦИАНО

Кой вика тъй? Тук става нещо страшно!

КАСИО

На помощ!

ЛОДОВИКО

Чуйте! Чуйте!

РОДРИГО

О, горко ми!

ЛОДОВИКО

Аз чувам неколцина! Тук е тъмно
и може би е клопка! По-разумно
ще бъде да изчакаме подкрепа!

РОДРИГО

На помощ! Губя кръв!

ЛОДОВИКО

Там някой иде!

Влиза отново Яго в домашна роба.

ГРАЦИАНО

Един по риза, с меч в ръка и с факла!

ЯГО

Кои сте вий? Кой викаше за помощ?

ЛОДОВИКО

Не знаем!

ЯГО

А не чухте ли да викат?

КАСИО

За Бога!

ЯГО

Ето пак! Сега ще видим!

ГРАЦИАНО

Това е адютантът на Отело!

ЛОДОВИКО

Да, той е! Много доблестен човек!

ЯГО

Ти кой си, дето стенеш тъй?

КАСИО

Ах, Яго!

Нападнат съм! Промушен от убийци!

ЯГО

Вий, лейтенанте! Де са подлеците?

КАСИО

Единият от тях е тук наблизно
и няма да избяга!

ЯГО

Ах, мерзавци!

Към Лодовико и Грациано.

А вий защо стоите безучастни?

Елате да помогнете!

РОДРИГО

На помощ!

КАСИО

Това е той, единият!

ЯГО

Така ли?

Ах ти, негодник! Ах, проклет злодей!

Намушква Родриго.

РОДРИГО

О, подли Яго! О, жестоко куче!

ЯГО

Ще ми нападаш в тъмно, от засада!...

А другите разбойници къде са?

Защо мълчи градът?... Убийство! Помощ!

А вие тук какви сте — честни хора
или негодници?

ЛОДОВИКО

Сами решете,
когато се повгледате във нас!

ЯГО

Това сте вий, почтени Лодовико?

ЛОДОВИКО

Улучихте.

ЯГО

Простете ми, синьоре,
но Касио е зле ранен и аз...

ГРАЦИАНО

Как? Касио?

ЯГО

Какво се случи, братко?

КАСИО

Кракът ми е пронизан! Губя кръв!

ЯГО

О, Господи! Светнете! Ей сега
ще го превържа с ризата си! Ето!

БИАНКА

Какво е станало? Кой вика тук?

ЯГО

Кой вика ли?

БИАНКА

О, Касио! О, мили!
О, сладки Касио! О, скъпи мой!

ЯГО

Марш, уличнице!... Касио, кажете,
не предполагате ли кой могъл би
да ви нападне?

КАСИО

Не.

ГРАЦИАНО

Вас дирих точно
и съжалявам, че ви сварвам тъй!

ЯГО

Една жартiera, за да спрем кръвта!
И нещо, със което да го вдигнем!

БИАНКА

Загуби сваяст! О, Касио! О, мили!

ЯГО

Аз мисля, господа, че тази дрипа
навярно има пръст във всичко туй...
Търпете, Касио!... Я, чакай, чакай!
Да видим тоя тук не го ли знаем?
О, ужас! Туй е моят сънародник

и стар познат Родриго!... Не!... Да, той е!

ГРАЦИАНО

Родриго от Венеция?

ЯГО

Той точно!

И вий ли го познавате?

ГРАЦИАНО

Как? Аз ли?

ЯГО

О, извинете ме, синьор Грациано!
Сред тез кръвопролития объркан,
не ви познах веднага.

ГРАЦИАНО

Моля, моля!

ЯГО

Спокойно, Касио!... Донесте стол!

ГРАЦИАНО

Родриго?

ЯГО

Той е! Той! Ха, ей го стола!
Сега го отнесете предпазливо,
пък аз ще викна главния хирург!...
А вие му спестете свойте грижи,
госпожо драга!... Касио, тоз, който
лежи убит, ми беше скъп приятел —
защо се спречкахте?

КАСИО

Кой? Аз със него?

Та аз не го познавам!

ЯГО

Вий сте бледа!...
Носете го!

Касио и трупът на Родриго биват изнесени.

Вий стойте, господа!...
Бледнеем, а?... Не, вижте колко ужас
личи в очите й! Постойте малко
и много работи ще станат ясни!
Не, гледайте я! Вижте! Гузността
самичка проговаря без уста!

Влиза Емилия.

ЕМИЛИЯ

Какво е станало? Съпруже, казвай!

ЯГО

Във мрака Касио е бил нападнат
от нашия Родриго и от други,
избягали след туй. Родриго свърши,
а Касио отнесохме ранен.

ЕМИЛИЯ

О, бедният! И Касио — горкият!

ЯГО

Това са плодовете на разврата!
Емилия, иди и разбери
от Касио къде е бил таз вечер!...
Защо се разтреперахте, госпойцо?

БИАНКА

Той беше у дома, но аз треперя
от друго!

ЯГО

А, от друго? Тръгвай с мен!

ЕМИЛИЯ

Пачавра!

БИАНКА

Аз — пачавра? Аз, госпожо,
съм честна като тебе, дето смееш
да ме обиждаш тъй!

ЕМИЛИЯ

Кой? Ти ли? Пфу!

ЯГО

Да идем при ранения, синьори...
Ти, тръгвай с нас! След малко ще запееш
по-иначе!... Емилия, изтичай
във крепостта и съобщи за всичко
на генерала и жена му!...

Емилия излиза.

Моля,
минавайте пред мен!

Излизат всички освен Яго.

През тази нощ съдбата ще покаже
дали ще ме издигне, или смаже!

Излиза.

ВТОРА СЦЕНА

В спалнята на Дездемона.

Дездемона спи. Влиза Отело със светилник.

ОТЕЛО

Причина имам, да, причина имам —
не питайте каква, звезди невинни! —
причина имам. Няма да пролея
кръвта ѝ, не, и няма да разкъсам
таз кожа с белота на девствен сняг
и гладкост на полиран алабастър!
Но трябва да умре, за да не мами
и други подир мен. Ще угася
тоз пламък тук, а подир него — тоя.
Но ако духна теб, горящ прислужник,
и се разкая, пак ще те запаля,
а угася ли твоя плам, о тънко
произведение на естеството,
кой огън Прометеев^[19] ще ти върне
прекрасния светлик? Веднъж откъснат,
цветът на розата, той вече вехне,
и свеж растеж със нищо ний не можем
да му дадем. На храста ще те вдъхна!

Целува Дездемона.

О, чист балсам, почти размекнал меча
на правосъдието!... Още само
единствен път!... И тоз път само още!...
Ако останеш, както си сега,
ще те убия и ще те обичам
и след смъртта ти!... За последен път!...
О, никога така върховна сладост
не е била тъй пагубна! Аз плача,

но със жестоки сълзи. Мойта жал е
небесна — тя убива, дето люби...
Събужда се!

ДЕЗДЕМОНА

А, ти ли си, Отело?

ОТЕЛО

Аз, Дездемона.

ДЕЗДЕМОНА

Няма ли да легнеш?

ОТЕЛО

Помоли ли се Богу, Дездемона?

ДЕЗДЕМОНА

Да, господарю.

ОТЕЛО

Ако имаш някой
неизповядан пред небето грях,
моли за него прошка. И по-бързо!

ДЕЗДЕМОНА

О, Господи, защо говориш тъй?

ОТЕЛО

Върши без приказки! Ще чакам тука.
И се покай добре! Опазил Господ —
душата ти не искам да убивам!

ДЕЗДЕМОНА

Говориш за убийство?

ОТЕЛО

Да.

ДЕЗДЕМОНА

Тогава
да се смилят над мене небесата!

ОТЕЛО

От все сърце го искам.

ДЕЗДЕМОНА

Щом тъй казваш,
ти няма да го сториш, вярвам.

ОТЕЛО

Хм!

ДЕЗДЕМОНА

Но все пак страх ме е! Ти зло вещаеш,
когато тъй въртиш очи! Не зная
защо би трябвало да се страхувам,
но чувствам: страх ме е!

ОТЕЛО

Мисли, мисли
за греховете си!

ДЕЗДЕМОНА

Каквито имам,
били са плод на нашата любов!

ОТЕЛО

И неин плод ще бъде и смъртта ти!

ДЕЗДЕМОНА

Против природата е за любов
да носиш смърт!... Защо тъй хапеш устна?
И що за бяс разтърсва те издъно?
Това са лоши признаци! Но вярвам,

че те не са насочени към мен!

ОТЕЛО

Мълчи! Кротувай!

ДЕЗДЕМОНА

Ето ме: мълча.

Кажки какво ти е?

ОТЕЛО

Онази кърпа,
най-скъпата ми, дето ти я дадох,
ти си посмяла да я подариш
на Касио!

ДЕЗДЕМОНА

Заклевам се, не съм!
Викни го! Питай го!

ОТЕЛО

Душице моя,
пази се от лъжливи клетви! Знай, че
в тоз миг лежиш на смъртния си одър!

ДЕЗДЕМОНА

Но не за да умра сега на него?

ОТЕЛО

След мъничко. Затуй признай греха си!
Да го отхвърлиш сто пъти под клетва,
пак, все едно, не можеш да поклатиш
ужасната увереност, която
реве във мен! Готви се да умреш!

ДЕЗДЕМОНА

Смили се, Господи!

ОТЕЛО

Дано те чуе!

ДЕЗДЕМОНА

И ти смили се! Вярвай ми, съпруге,
не съм ти изменила ни веднъж
и Касио обичала съм само,
тъй както Бог желае всички хора
да се обичат! Никога не съм му
дарявала каквото и да е!

ОТЕЛО

Видях си кърпата — кълна се, мойта! —
в ръката му! Лъжкиньо, ти превръщаш
сърцето ми на камък и ме караш
да свърша в гневен пристъп онова,
което искам да не е убийство,
а жертвоприношение! Видях я
със тез очи!

ДЕЗДЕМОНА

Тогаз я е намерил!
Не съм я давала! Прати за него
и той ще си признае!

ОТЕЛО

Той призна!

ДЕЗДЕМОНА

Какво?

ОТЕЛО

Че те е имал!

ДЕЗДЕМОНА

Мене?

ОТЕЛО

Да!

ДЕЗДЕМОНА

Не е възможно! Няма да го каже!

ОТЕЛО

Да, вече няма. Моят честен Яго
погрижи се за туй!

ДЕЗДЕМОНА

О, Боже мой,
страхът подсказва ми! Нима е мъртъв?

ОТЕЛО

Да беше имал хиляди живота,
мъстта ми би намерила за тях
местенце във стомаха си!

ДЕЗДЕМОНА

О, Боже!
Погубен е! И свършено е с мен!

ОТЕЛО

Развратнице, пред мен ще го оплакваш

ДЕЗДЕМОНА

О, прогони ме, но не ме убивай!

ОТЕЛО

Млък, блуднице!

ДЕЗДЕМОНА

Убий ме утре! Дай ми тази нощ!

ОТЕЛО

А, ще се бориш?

ДЕЗДЕМОНА

Само четвърт час!

ОТЕЛО

Започнах — няма връщане!

ДЕЗДЕМОНА

Минутка!

Да се помоля само!

ОТЕЛО

Твърде късно!

Души я.

ЕМИЛИЯ (отвън)

Синьор Отело! Ей, синьор Отело!

ОТЕЛО

Какъв е този шум?... Тя още диша!
Жесток съм аз, но не и безсърдечен.
Не искам да се мъчиш!... Ето!... Тъй!...

ЕМИЛИЯ (отвън)

Синьор Отело! Господарю!

ОТЕЛО

Кой е?

ЕМИЛИЯ (отвън)

Добри ми господарю, за минутка!
Изпратена съм да ви кажа нещо!

ОТЕЛО

Емилия!... Сега!... Не диша вече...

Навярно иде да ми съобщи
смъртта на Касио... Дали не мръдна?
Не, нищо! Мълчалива като гроб...
Ще ѝ отворя... Ха, помръдна сякаш!
Не, не! Какво да сторя? Щом я пусна,
ще иска да говори със жена ми!
„Жена ми“, ха! „Жена ми“! Как го казах!
Каква жена? Жена аз вече нямам!
Непоносимо! Струва ми се, сякаш
би трябвало и слънце, и луна
да се смрачат; земята, ужасена,
пред мен да зейне!

ЕМИЛИЯ (*отвън*)

Отворете, моля!

Аз имам да ви кажа важна вест!

ОТЕЛО

Забравих ви, Емилия! Простете!
Минутка само!... Първо да придръпна
завесата... Къде сте?

Закрива леглото със завесата и отваря.

Влиза Емилия.

Какво има?

ЕМИЛИЯ

Убийства, господарю! Кръв и ужас!

ОТЕЛО

Къде? Кога?

ЕМИЛИЯ

Току-що, господарю!

ОТЕЛО

Това е от луната. Вероятно

дошла е твърде близко до земята
и подлудява хората. Е, казвай!

ЕМИЛИЯ

Микеле Касио уби един
млад венецианец. Казва се Родриго.

ОТЕЛО

Родриго — мъртъв? Касио — и той?

ЕМИЛИЯ

Не, Касио е жив!

ОТЕЛО

Как жив? Тогава
едната смърт е във неверен ключ
и сладката ми мъст звучи фалшиво!

ДЕЗДЕМОНА *(зад завесата)*

Умирам без вина!

ЕМИЛИЯ

Кой стене там?

ОТЕЛО

Кога? Къде?

ЕМИЛИЯ

О, Господи, помилуй!
Туй бе гласът на мойта господарка!
На помощ! Хора! Сладка Дездемона!
Продумайте, о, мила, скъпа моя!

ДЕЗДЕМОНА

Напускам ви безгрешна!

ЕМИЛИЯ

Кой го стори?

ДЕЗДЕМОНА

Самичка! Сбогом! И предай от мене
привет на моя господар! Прощавай!

Умира.

ОТЕЛО

Как би могло да стане туй убийство?

ЕМИЛИЯ

О, Господи, отде да знам!

ОТЕЛО

Вий чухте,
самичка каза, че не съм бил аз!

ЕМИЛИЯ

Да, каза. Нямам как да отрека!

ОТЕЛО

Тя с таз лъжа запъти се към ада!...
Аз, аз убих я!

ЕМИЛИЯ

Толкова по ангел
тя става от това, а ти — по дявол!

ОТЕЛО

Тя беше лъжла и прелюбодейка!

ЕМИЛИЯ

Не, ти клеветник си и злобен дявол!

ОТЕЛО

Тя беше по-невярна от водата!

ЕМИЛИЯ

Не, ти от огъня си по-прибързан,
щом тъй я хулиш! Тя бе райски чиста!

ОТЕЛО

Мръсникът Касио ѝ се е качвал!
Мъжа си питай! Щях да се осъдя
за дъното на ада, ако бях
дошъл до тази крайност, без да имам
добри причини. Твоят мъж ги знае
подробно!

ЕМИЛИЯ

Моят мъж?

ОТЕЛО

Да, твоят мъж!

ЕМИЛИЯ

Че тя ви е изменяла, така ли?

ОТЕЛО

Да, с Касио! Ако ми беше вярна,
и Бог ми би предложил във замяна
втор свят от безупречен хризолит^[20],
не бих я дал за него!

ЕМИЛИЯ

Моят мъж?

ОТЕЛО

Да, той ми съобщи за нея пръв,
защото е човек със чест и мрази
калта и гадостите!

ЕМИЛИЯ

Моят мъж?

ОТЕЛО

Да, твоят мъж! Сто пъти вече питаш!

ЕМИЛИЯ

О, бедна Дездемона! Подлостта
се е погаврила със твойта обич!...

И моят мъж ти каза, че жена ти
те мами, тъй ли?

ОТЕЛО

Твоят мъж, да, жено!

Или забравила си тази дума?

Съпругът твой и моят пръв приятел,
добрият, честният и верен Яго!

ЕМИЛИЯ

Ако е тъй, душицата му гадна
по грам на ден да гние! Той е лъгал!

Тя беше толкоз влюбена във теб,
ужасен неин избор!

ОТЕЛО

Повтори го!

ЕМИЛИЯ

Не ме е страх от теб! Това, което
си сторил, е достойно за небето
не повече, отколкото ти сам
достоеен бе за нея!

ОТЕЛО

Млък — ти казвам!

ЕМИЛИЯ

Ти нямаш сила да ми сториш зло
дори наполовина от онази,
която имам аз — да го изтрая!
О, чер глупец! О, глупав лековерник!
Безумец! Луд! Какво, какво направи!...
Не давам пет пари за твоя меч!
Ще те обадя, ако ще дори
да ме убиеш двайсет пъти! Помощ!
Убийство! Помощ! Идвайте! Насам!
Арапинът уби жена си! Помощ!

Влизат Монтано, Грациано, Яго и други.

ЯГО

Простете, генерале! Какво има?

ЕМИЛИЯ

А, ето те! Добри си ги забъркал,
щом върху теб убийците стоварват
делата си!

ЯГО

Какво говориш, жено?

ЕМИЛИЯ

Ако си мъж, изобличи го! Лъже!
От тебе бил узнал, че Дездемона
го мамела! Аз знам, не си го сторил!
Не си такъв злодей! Опровергай го!
Не мога да понасям всичко туй!

ЯГО

Аз казах му, каквото мислех само,
и нищо повече от туй, което
той сам след туй с очите си видя.

ЕМИЛИЯ

Но казал ли си му, че тя го мами?

ЯГО

Да, казах му.

ЕМИЛИЯ

Ти казал си лъжа! Противна, долна,
отблъскваща лъжа! Небето вижда,
каква лъжа! Тя с Касио? Нима
за Касио пак ти си му го казал?

ЯГО

Пак аз, глупачко! И си спри езика!

ЕМИЛИЯ

Аз няма да си спра езика, няма!
Аз трябва да говоря! Там, в леглото,
лежи убитата ми господарка!

ВСИЧКИ

Какво говори тя? Опазил Господ!

ЕМИЛИЯ

И всичко туй е плод на твоите думи!

ОТЕЛО

Тя казва истината, господа!

ГРАЦИАНО

Ужасна истина!

МОНТАНО

Престъпно дело!

ЕМИЛИЯ

Злодей! Злодей! Злодей! О, аз си знаех!

Усещах го! Умишлено убийство!
О, подлост! Низост! О, ще се убия!
Злодей! Злодей!

ЯГО

Ти луда ли си? Марш във къщи бързо!

ЕМИЛИЯ

Изслушайте ме, мили господа!
Дължа му — знам — покорство, но сега
аз трябва да говоря!... А във къщи
изобщо май не ще ме видиш, Яго!

ОТЕЛО

О-о-о!

Пада върху леглото.

ЕМИЛИЯ

Реви, гърчи се, звяр! Ти умъртви
най-чистата невинност на земята!

ОТЕЛО

Тя беше гнила в костите си!

Става от леглото.

Чичо,

едва сега ви виждам. Там, в леглото,
е вашта племенница, чийто дъх
аз сам току-що спрях с тез две ръце.
Туй дело, знам, ще ви се види странно.

ГРАЦИАНО

О, бедна Дездемона! Аз щастлив съм,
че старият ти татко е във гроба.
Със своята женитба ти, момиче,
прекъсна изтънялата му нишка,

но ако беше доживял смъртта ти,
уверен съм, той щеше да напъди
със хули ангела си покровител
и да погуби своята душа!

ОТЕЛО

Прискърбно е, но Яго ще ви каже,
че тя със Касио стотици пъти
е сливала плътта си. Той самият
призна си го. И за труда си той
от нея е получил във подарък
подаръка, със който аз й бях
изказал най-дълбоката си обич —
една старинна кърпичка, скъп спомен
от майка ми.

ЕМИЛИЯ

О, Господи всевишни!

ЯГО

Млък, дявол взел те!

ЕМИЛИЯ

То напиря в мене!
Не мога да мълча! Ще го изкажа
свободно като северния вятър!
Небе, човеци, дяволи да гракнат
и срещу мен самата — ще говоря!

ЯГО

Бъди разумна и си тръгвай!

ЕМИЛИЯ

Няма!

Яго измъква нож и заплашва с него Емилия.

ГРАЦИАНО

Позор и срам, със нож против жена!

ЕМИЛИЯ

О, глупав мавре, тази твоя кърпа
аз, аз намерих я и я предадох
на своя мъж, понеже неведнъж —
и то със настойчивост неуместна
за толкоз дребно нещо — бе ме молил
да я открадна и да му я дам!

ЯГО

Проклетата курва!

ЕМИЛИЯ

Тя била я дала
на Касио! Лъжа! Аз, аз я дадох
на Яго, нека каже!

ЯГО

Лъжеш, мършо!

ЕМИЛИЯ

Кълна се, че не лъжа! Не, не лъжа!
Не лъжа, господа! О, кървав глупчо!
Какво си търсил при такова чудо,
щураско малоумен!

ОТЕЛО

О, небе,
защо гърмиш напразно и оставяш
такива да живеят!... Гнусен изверг!

Нахвърля се срещу Яго, но бива обезоръжен от Монтано. Яго промушва Емилия.

ГРАЦИАНО

Жена му пада. Той я е убил!

ЕМИЛИЯ

Сложете ме до мойта господарка!

Яго избягва.

ГРАЦИАНО

Уби жена си и ни се изплъзна!

МОНТАНО

Какъв негодник! Дръжте тази шпага,
която взех от мавъра, и стойте
на стража вън! Убийте го при нужда,
но да не чуя, че се е измъкнал!
Аз бързам, за да хвана онова
чудовище!

Излиза, следван от всички освен Отело и Емилия.

ОТЕЛО

И храброст вече нямам.
Дори и някой сополанко може
да ми отнеме меча! Но защо
честта да надживява честността?
По дявола и двете!

ЕМИЛИЯ

Господарко,
това ли ни предсказа твойта песен?
Дали ме чуваш? Ето, аз умирам
със нея, като лебед^[21].

Напява.

„Иво, иво!...“

Тя беше чиста, мавре! Чиста беше
и любеше те, кръвожадни мавре!
Ако те лъжа, нека ме отхвърли
небето горе, и това ти казвам,
умирайки...

Умира.

ОТЕЛО

Аз имам в тази стая втора шпага,
и то испанска, тройно закалена!...
Да, ей я!... Чичо, бягайте от входа!
Аз трябва да изляза!

ГРАЦИАНО (*отвън*)

Безоръжен
ще си пострадаш само! Не опитвай!

ОТЕЛО

Тогава влезте да говорим. Инак
и без оръжие ще ви нападна!

Влиза отново Грациано.

ГРАЦИАНО

Защо ти трябвавам?

ОТЕЛО

Вижте, имам шпага!
По-сигурна от нея досега
не е подпирала войнишки хълбок.
Бе време, с таз ръка и с тази шпага
аз път съм си проправял през прегради,
сто пъти по-надеждни и опасни
от вашата! Но празно самохвалство!
Кой може да командва на съдбата?

Сега е иначе. Аз стигнах края
на плаването си; това е моят
последен бряг, прикътаният залив
за морното ми жизнено платно...
Защо бледнеете? Напразен страх!
В гърдите на Отело насочете
цеплива тръст и той ще се отдръпне!...
И где ще ида?... О, каква промяна!
По-бял си ти от нощната си дреха,
о, ангел мой, роден под зла звезда!
Там горе, пред съда, тоз образ твой
ще ме низвергне от небето в ада,
където бесовете ще ме сграбчат!...
Момичето ми, колко си студена!
Като снега на своята невинност...
О, долен раб! Вий, демони, с камшици
погнете ме далече от небето
на този лик! Обгаряйте ме с вихри!
Пържете ме във сяра и смола!
Топете ме във бездни с течен огън!
О, Дездемона!... Мъртва!... Дездемона!...

Влизат Лодовико, Касио, заловеният Яго и други.

ЛОДОВИКО

Къде е този клет припрян съпруг?

ОТЕЛО

Предишният Отело? Ей го тук!

ЛОДОВИКО

Змията във човешки образ де е?
Докарайте го!

ОТЕЛО

Гледам го в краката.

Копита няма! Трябва да е басня.
Ако си дявол, няма да умреш!

Ранява Яго.

ЛОДОВИКО
Вземи му шпагата!

Отело бива обезоръжен.

ЯГО
Кървя, но жив съм!

ОТЕЛО
Не съжалявам. По-добре е жив.
За мен умирацията е щастлив!

ЛОДОВИКО
О, ти, Отело, нявга тъй добър,
а паднал в мрежите на долен раб,
какъв да те зовем?

ОТЕЛО
Какъвто щете.
Например може „доблестен убиец“,
понеже, вярвайте, не съм направил
от злоба нищо, всичко все за чест!

ЛОДОВИКО
Таз гад разкри донейде своя план.
Замислихте ли заедно със него
убийството на Касио?

ОТЕЛО
Замислих.

КАСИО

Не съм ви давал повод, генерале!

ОТЕЛО

Знам, Касио, и моля те за прошка!
Но нека каже тоз човекодемон
защо оплете моите дух и тяло!

ЯГО

Каквото чухте — чухте. Отсега
аз няма да пророня нито дума!

ЛОДОВИКО

Дори и за молитва?

ГРАЦИАНО

Малко мъки
ще му развържат змийския език!

ОТЕЛО

Това е най-доброто.

ЛОДОВИКО

Генерале,
тук има някои неща, които
ще ви учудят. У Родриго бяха
открити две писма. Едното казва,
че Яго е възложил на Родриго
убийството на Касио.

ОТЕЛО

Негодник!

КАСИО

Безбожна твар!

ЛОДОВИКО

Във второто обаче
Родриго се разкайва и навярно
е щял да го изпрати на тогова,
но междувременно са се видели
и той го е надъхал пак.

ОТЕЛО

Мерзавец!...

Но кърпичката на жена ми как
е стигнала до твоите ръце?

КАСИО

Намерих я във своята квартира.
Той ей сега призна, че я е пуснал
нарочно в нея, за да му помогне
в кроежите.

ОТЕЛО

Глупец! Глупец! Глупец!

КАСИО

В писмото си Родриго освен туй
упреква Яго, че го бил подсторил
да предизвика глупавата свада
във караулното, зарад която
ме уволнихте. А и сам сега,
след дълги часове привидна смърт,
успя да каже: „Яго ме подстори
и Яго ме намуши след това!“

ЛОДОВИКО

Вий трябва да напуснете таз стая
и да ни следвате. От този миг
разжалван сте. Властта над остров Кипър
поема Касио. За тоз разбойник,
ако намерим средство, от което
най-страшно и най-дълго да се мъчи,

то негово ще е! А вий, Отело,
ще бъдете под строг арест, додето
по вашата безпримерна простъпка
отсъди Венецианският сенат.
Водете го!

ОТЕЛО

Постойте! Две-три думи!
Услуги съм оказвал на Сената
и там ги помнят. Толкова по туй.
Едно ще моля: в своите писма,
когато ще докладвате за тези
злочестини, такъв ме опишете,
какъвто съм. Недейте ни смекчава,
ни отегчава моята вина.
Той бе човек — кажете — неразумен
във любовта си, но дълбоко любещ!
И не ревнив, но който, хитро мамен,
изпадна в заслепление и хвърли
в калта, като невежествен дивак,
брилянта, който струваше земите
на целия му род! Човек, чиито
очи, несвикнали на лесен плач,
сега обилно ронят светли сълзи,
тъй както аравийските дървета
изцеждат лековития си клей.
Кажете туй. И още: че веднъж
в Алепо, като зърнах един турчин
във мръсна гъжва да налага с бой
един венецианец и да псува
републиката, аз веднага сграбчих
обрязаното куче за гръкляна
и го заклах... ей тъй!

Убива се.

ЛОДОВИКО

О, грозен край!...

ГРАЦИАНО

О, реч във пръски кръв!

ОТЕЛО

С целувки те убих, звездице ясна —
и върху теб, целувайки те, гасна!

Пада върху Дездемона и умира.

КАСИО

Боях се от това, ала не мислех,
че носи нож — той беше силен духом!

ЛОДОВИКО (към Яго)

Спартански пес^[22], по-злюбен от глада,
морето или чумата, погледай
зловещия товар на туй легло!
Това е твоя работа! Но стига
е тровила очите ни таз гледка!

Изтегля завесата пред леглото.

Вий останете тука, Грациано,
и влезте в собственост на този дом,
защото вам се падат по наследство
богатствата на мавъра. На вас,
управителю, се вменява в дълг
да съдите това отровно псе.
Определете мястото, деня
и мъките. А с тях бъдете щедър!
Самият аз отплавам незабавно,
да съобщя на дожа и Сената
таз тежка вест със тежест на душата!

[19] „... огън *Прометеев*...“ — титан, който откраднал от Олимп огъня и го дал на хората, за което бил наказан от Зевс: на Кавказката скала, към която той бил прикован с вериги, всяка сутрин долитал огромен орел и кълвял черния му дроб, който през следващата нощ се възстановявал. ↑

[20] *Хризолит* — вид гранат — златист на цвят, — ценен много широко по Шекспирово време. ↑

[21] „... като лебед...“ — Според поверието лебедът, умирайки, пеел. Оттук изразът „лебедова песен“. ↑

[22] „... *спартански пес*...“ — спартанските кучета били познати в античността със своята свирепост. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.